

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület m. évi december hó 8-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy 1908. évi január hó 1-től kezdődőleg az újonnan belépő tagok tagdíja, valamint a „Köztelek” lap előfizetési díji az eddigi 20 korona helyett

24 koronára emeltetik.
Egyes szám ára 40 fillér.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 január 9. d. u. 4 órakor. Egyesületi tanács ülése.
" " 10. d. u. 4 órakor. Orsz. törzskönyvelő bizottság ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
Országos törzskönyvelő bizottsága

1908. évi január hó 10-én (pénteken) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

Új tenyészállatok felvétele.
Az Országos Törzskönyvbe felvett állatok jelzése.
A lovak törzskönyvi nyilvántartásának megszüntetése.

*Reusz Henrik s. k.,
elnök.*

XXV. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület XXV. tenyészállatvásárját 1908 márczius hó 7. és 8-án tartja meg Budapesten a Tattersall R.-T. istállóiban (szemben a keleti pályaudvarral).

Felkérjük azon tenyésztőket, akik állataikkal a vásáron résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek ebbeli szándékukat az OMGE. titkári hivatalánál (Budapest, IX., Köztelek) bejelenteni, amely a vásár legközelebb megjelenő tervezetét és bejelentési iverit az érdeklődőknek meg fogja küldeni.
A rendező-bizottság.

Jegyzetek a földadó reformjáról.*

(Két közlemény.)

I. A földtehermentesítési járulék.

Ha ma valaki a földtehermentesítési járulék-ról, mint tényleg létező állami speciális adópótlékról beszél, akkor a hivatalos adótudósok megmosolyogják és készséggel megmagyarázzák, hogy ez csak üres szó, mert valójában nincs földtehermentesítési adósság sem, miután ez beolvadt az államadósságokba, nincs földtehermentesítési alap sem, miután ezt az adósságot az állam közös pénztárából fizetik, vagy mint Tisza Kálmán mondotta 1888-ban, november 13-án a képviselőházban: „mindenki tudja, hogy 1867—1878 óta ezen disztinkció csak formailag áll fenn, éppen azért, mert a kötvényekben benne volt, de igazán a földtehermentesítési pótlék együtt szedetik be más, ház-, föld- és egyéb adókkal, melyekkel együtt vették ki”. S mivel a esírkének mindegy, akár sütve eszik meg, akár főve: az adózóknak is mindegy, hogy mily ezimen kell fizetni, fizetni pedig kellvén, kár a dolgot feszegetni. A dolog azonban nem így áll. Minél több hajlandóság mutatkozik az állam vezetésére hivatott tényezőkben, hogy adott esetekben a törvényesség tekintetétől magukat

* Az adóreform törvényjavaslatával az OMGE. közgazdasági szakosztálya legközelebb foglalkozik. — Jelen érdekes kritikai sorok adalékként tekintendők a meginduló tárgyalásokhoz. (Szerk.)

ne feszélyeztessék, annál inkább szükséges a törvényesség álláspontját közkérdésekben szabatosan meghatározni.

Tény, hogy a földtehermentesítési kárpótlás status adósság, így mondta ki azt már az 1848. évi XII. törvényezikkely, de oly status adósság, amelynek kamatozására és törlesztésére meghatározott adópótlék, az ugynevezett földtehermentesítési járulékek rendeltetett. Az 1888. évi konverziós törvény ezen semmit nem változtatott. E törvény 8. §-a szerint: „Az új földtehermentesítési kötvények alapszerű biztosítása végett azok a földtehermentesítési alapigazgatóság által állítandók ki, annak ellenőrzése alatt kezelendők és törlesztendők s azok évi törlesztési és kamatozási szükségletének biztosítására az állam általános jövedelmein kívül az egyenes adók után szedendő földtehermentesítési pótlék rendeltetik.” Tehát ma is a törvény értelmében fenn kell állania a földtehermentesítési tartozás alapszerű kezelésének. Ez alapa kellene tulajdonképpen befolytania a földtehermentesítési járulékoknak s ez alap útján kell történnie a törlesztésnek. Szó sem fér ahhoz, hogy a földtehermentesítési járulékek ezimen szedett adópótlék egy különleges adó, amelynek meghatározott célja van s mely csakis erre a célra volna fordítandó. Nem akarok ez alkalommal a kért közjogi vonatkozásaira s a parlamenti ellenőrzés kérdésére belemenni, csak rámutatok arra, hogy ily speciális adó a magyar állami és helyhatósági háztartásban több is van. Ilyen a hadmentességi díj, amely csakis a róla szóló törvényben meghatározott célokra fordítható. Ilyen az állami betegápolási pótlék, ahol egy maximális határ (3%) van felállítva s azon belül az adó kivétele a betegápolási szükségletekhez igazodik. Ilyen a törvényhatóságok

Veszünk **Luczernamagot**

Arankamentes és nagyarankamentes **lóheremagot**

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar

Mezőgazdák

Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

nál, szintén maximális há'árokkal (10%, 13%) körülbástyázva, az utadó s ilyen a községi életben az iskolaadó (5%).

A földterhermentesítési alap éppen oly jogi természetű, mint a hadmentességi díjakból alkotott alap, vagy mint az országos betegápolási alap, vagy mint a törvényhatósági utalások. Azaz, amit földterhermentesítési járulék czimén az adózóktól beszednek, annak a földterhermentesítési alapba kellene befolynia. Elismerte ezt Szapáry Gyula gróf akkori pénzügyminiszter is 1881. évi április 4-én a képviselőházban mondott beszédében. Akkor tudniillik Eötvös Károly pedzette, hogy többet szednek be járulék czimén, mint a törlesztési szükséglet. Erre válaszolta Szapáry, hogy a földterhermentesítési járulékot nem lehet éppen szigoruan a szükséglethez szabni. „Volt idő, — mondta — midőn ezen alap passzive állott, volt idő, midőn aktive állott. És ma (1881.) is úgy áll a dolog, hogy egyes kerületekben — mert ezen alap az országban különböző kerületek szerint kezeltek — aktive állott, másokban meg passzive áll, *ugy, hogy évről-évre ingadozik a beszedett és fizetendő összeg*, *ugy, hogy ezt tüzetesen megállapítani nem lehet.*” Az 1889-ben végrehajtott konverzió óta, mivel a tőketörlesztés kitalatott, az addigi 34–35 millió K. szükséglet leszállott éppen a felére s mivel az egyes egyenesadó-alapok, amelyek e járulékot hordozták, maguk is fejlődtek, mind nagyobb lett az eltérés az évi kamat és törlesztési szükséglet és a beszedett adópótlék között. 1890-ben körülbelül 22 millió K.-val volt több a bevétel, most pedig már a többlet évi 31 millió koronára rug. Azaz ma a szükséglet 17.300.000 korona, a bevétel pedig több mint 48.000.000 korona. Emer Kornél, aki az adóreform megalkotásában részt vett, ebből „nyilvánvalónak látja, hogy ez a két tétel nem fedi egymást és nincs is közöttük okozati függés”. Holott az okozati összefüggés szemmel látható: ugyanis az, hogy az állam földterhermentesítési járulék czimén többet szed be, mint amire a törvény szelleme és az adómorál szerint joga volna és nyílt adóemelés helyett ily uton nyeréskedik az adózókon. Ennek aztán a következése, hogy a kiadás és a bevétel tétele nem fedi egymást.

Azt mondtam, hogy az állam többet szed be földterhermentesítési járulék czimén, mint amire a törvény szelleme szerint joga volna. Ezt öt egyenesadó-alapra értem. Ugyanis a házadónál, a kereseti adónál, a bányaadónál, a tőkekamatés járadékadónál és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójánál az

állami adó és földterhermentesítési járulék a törvény rendelkezése szerint egy összegben van megszabva (kivéve természetesen a volt határörvidék területét, ahol földterhermentesítési járulék nem lévén, ezzel kevesebb az adótétel) s automatikus uton feloszlik az adó két részre, lévén abból 70% állami adó és 30% földterhermentesítési járulék.

Például akinek III-ik osztályu kereseti adó alá eső tiszta jövedelme 1000 koronában van megállapítva, az fizet ez után 10%-os adótétel fejében 100 korona III. osztályu kereseti adót. Ez a száz korona aztán már automatikusan magában foglalja a 70 korona állami adót és a 30 korona földterhermentesítési járulékot. Vagy például akinek Budapest pesti részében 1000 korona bérjövédelme van a házából, annak leütnek 20% fenntartási stb. költséget a jövedelméből, a megmaradó 800 korona után pedig 22% adókulcs alapján megrójják öt 176 korona háztéradóval. Ebben a 176 koronában aztán automatikusan bennfoglaltatik 123 kor. 20 fill. állami adó és 43 kor. 80 fill. földterhermentesítési járulék. Ennél az öt adónemnél tehát a helyzet az, hogy országos törvénnyel meg van határozva fix kulcsban és egy összegben az állami adó és a földterhermentesítési járulék. Az adózóknak ezt a járulékot fizetni kell mindaddig, amíg újabb törvény azt méltányosan meg nem változtatja.

Nem ugy a földbirtok jövedelme után fizetendő járuléknál.

A magyar birodalomban a földadó 26 millió forint, azaz ötvenkét millió koronára van kontingentálva. Az 1883. évi XLVI. t.-cz. 1. §-a felhatalmazza a minisztert, hogy ezt az összeget kivesse a kataszterileg megállapított tiszta jövedelem arányában az adó alá eső földrészek összességére. E felhatalmazás alapján a pénzügyminiszter még 1883-ban a 72.983. sz. rendelettel az új földadó kulcsot egységesen az egész magyar birodalomra 17.1%-ban állapította meg. Tehát a magyar földadó ennyi és nem több.

Ezenkívül az 1881. évi XL. t.-cz. 3. §-a értelmében *külön százalékban* állapítandó meg a földterhermentesítési járulék a szoros értelemben vett Magyarországnak a határörvidéken kívül való részeiben és Horvát-Szlavonországban. Horvát-Szlavonország járulékát több okból nem akarom e vita keretébe belevonni. Ettől eltekintve, Magyarország azon részeiben, amelyek a földterhermentesítési járulék fizetésére kötelezettek, a miniszter az előbb említett rendeletben a járulékot a tiszta jöve-

delem 8.4%-ában határozta meg. Ugyanezt a magas százalékot akarja az új javaslat tovább is fentartani addig, amíg az új földadókataszteri revízió befejezve lesz, ami eltart legkevesebb 4–5 évig, de eltarthat 10 évig is. Ugyanis a javaslat 30. §-a ugyan megállapítja az új földadó kulcsot 20%-ban, ami annyit tesz, hogy a mostani 17.1% földadó kulcs-hoz hozzáüt a földterhermentesítési adósság tényleges törlesztése és kamatszükségletéhez szükséges 2.9 százalék pótléket s ezt aztán fogják fizetni az adósok, mint örökös terhet, de azt is kimondja, hogy ez a 20%-os adókulcs csak akkor fog alkalmaztatni, ha a *kijáratási munkálatok befejezettek*, addig pedig fizetendő a mostani 17.1% és 8.4%, együtt 25.5%. Még pedig ez a nagy kulcs nemcsak a mostani kataszteri becslés szerint megállapított tiszta jövedelem után fizetendő, hanem amennyiben a kijáratás 1909 január 1-ig, illetőleg 1912 január 1-ig befejezve nem lesz, a javaslat 29. §-a szerint ez időpontoktól kezdve egész a teljes befejezésig a netalán felemelt tiszta jövedelmi adóalapok után is.

Már most az a kérdés, jogos-e a most érvényben levő 8.4%-os kulcs? A kormányzat tévedése az, hogy abban a nézetben van, hogy az 1881. évi XL. t.-cz. 3. §-ában a földterhermentesítési járulék 11 millió forintban kontingentáltatott. Ezt a kifejezést az adójavaslat indokolása ismételtelen használja. Meg is járta ez a szólás a konverzió előtt ugy általános szólamként, amikor ugyanis a földterhermentesítési tartozás kamat és törlesztési szükséglete körülbelül elérte az e czimén beszedett járulékok összegét s a felesleg oly csekély volt (2–3 millió korona), hogy ezt az adófizetés esélyeinek figyelembe vételével csakugyan a törlesztés biztosítása szempontjából el kellett és el lehetett nézni. De szigoruan kell magyarázni a törvényt a konverzió után, amikor a járulékokból már 64 százalékkal több foly be, mint amennyi a kamat és törlesztési szükséglet. A törvény szövege a helyes magyarázathoz elvezet: „A földterhermentességi járulékot Horvát-Szlavonország önállóan kezelvén s a volt határörvidéki részeknek e részbeni mentessége továbbra is fenntartatván, az állam többi részeiben a földterhermentesítési alap évi szükségletéhez megkívántató összeg *külön százalékban fog kivettetni, melynek összege azonban tizenegy millió forintot meg nem haladhat.*” Szóval a törvény nem arra adott felhatalmazást a miniszternek, hogy ha kell, ha nem kell, vesse ki a tizenegy millió forint adópótléket, hanem

Külön árjegyzékek mindenemő gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

felhatalmazta arra, hogy vessen ki a tizenegy millió forint maximális határig annyit, amennyi a földterhermentesítési alap szükségletéhez megkívánatik. Világos tehát, hogy ez egy speciális földadó pótlék, amelynek maximuma a 11 millió forint és kivétési mértéke az alap évi szükséglete.

Szapáry Gyula gróf a fennebb már említett beszédében ezt mondja: „A törvényjavaslatban felvett 11 milliónyi összeg megfelel amaz összegnek, mely ma (1881) fizettetik és amely ma tesz 10.926.000 forintot és így megközelíti a törvényjavaslatba felvett összeget.” Szóval azért vettek fel 11 milliót maximális határral, mert körülbelül annyi volt akkor a szükséglet. A pénzügyminiszter említett rendeletében Horvát-Szlavonországra nézve azt mondja: „A földterhermentesítési járulékot Horvát-Szlavonországra nézve is azért állapítottam meg a tiszta jövedelemnek 8,4%-ában, mert a tiszta jövedelemnek ezen százaléka felel meg azon 812,265 forintnak, amely a földterhermentesítés céljaira a horvát-szlavonországi kormánynak a m. kir. államkincstár által évenként fizetetik.” Elismerte ezzel a miniszter maga is, hogy a kirovás mértéke a szükséglet és a járulék célja nem leplezett adóemelés, hanem a földterhermentesítési alap évi szükségletének biztosítása.

E tényekhez kevés a hozzátenni valóm, mert maguk beszélnek. Bárhogy igyekezett is a kormány 1892 óta eltüntetni az állami költségvetésből és a zárszámadásból a földterhermentesítési járulék nyomait, (addig ugyanis a járulék mind a hat egyenes adónemnél az állami adótól külön választva volt előírva és elszámolva, azóta a kettő össze van csapva), könnyen konstataható, hogy ma az évi szükséglet 17.300.000 korona, a bevétel pedig 48 millió koronánál több. Azaz nem szükséges a földterhermentesítési alap évi szükségletéhez az egész 8,4% adópótlék, hanem annak csak 36%-a. Önként foly ebből, hogy manap az adófizetők a földadónál az 1881. évi XII. t. cz. 3. §-ának rendelkezése szerint nem 8,4% földterhermentesítési járulék fizetésére kötelezettek, hanem legfeljebb 3,1% fizetésére. A tárgyi igazság az volna, hogy a miniszter már most, saját hatáskörében, szállítsa le erre a százalékra a járulék adókulcsát. Akkor legalább megszűnnék a vád, amely a földbirtokosokat oly méltatlanul éri, hogy t. i. az adóreform 20%-os kulcsa (majd valamikor) 5,5%-os adóteszállítást jelent. De ettől eltekintve semmi szín alatt nem szabad a törvényjavaslat 30. §-át jelen pongyolán szövegezett s különben is méltánytalanul súlyos állapotában hagyni, hanem ki kell mondani, hogy az új adókulcs, amelyet a földadóra a törvényhozás meg fog határozni,

már az adóreform életbelépésekor alkalmaztasék, úgy, mint az a többi adónemnél tervezve van. Szentkirályi Kálmán.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Az állattenyésztési kerületek új beosztása.

Amidőn Darányi Ignác dr. földmívelésügyi miniszter évekkkel ezelőtt az állattenyésztési felügyelőségeket szervezte, egy nagy horderejű intézménynek vetette meg alapját, feladatává téve annak, hogy az ország állattenyésztési mozzanatait figyelemmel kísérje s segítségére legyen mindenütt ott, ahol annak a szükségessége fennforog. Semmi sem illusztrálja jobban ez intézmény szükségességét és életrevalóságát, mint az a körülmény, hogy létesülése óta is folytonosan fejleszteni kell a mutakozó szükséglet kielégíthetése céljából s így legutóbb is a múlt évi decz. 1-én nyolcz új állattenyésztési kerület létesített egészen új kerületi és személyi beosztással.

Mivel pedig gazdaközönségünk folytonos érintkezésben van az állattenyésztési felügyelőségekkel, szükségesnek tartjuk az új területi és személyi beosztást az alábbiakban közölni.

I. ker. Budapest székhelylyel, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye működési területtel. Vezető: Málnássy Ferencz állattenyésztési m. kir. felügyelő.

II. ker. Pozsony székhelylyel, Pozsony és Moson megyék működési területtel. Vezető: Tölgy Gyula állattenyésztési m. kir. felügyelő.

III. ker. Szombathely székhelylyel, Sopron és Vas megyék működési körrel. Vezető: Balhauser Ottó állattenyésztési m. kir. felügyelő.

IV. ker. Pécs székhelylyel, Baranya és Zala vármegyék működési körrel. Vezető: Jakabffy Imre állattenyésztési m. kir. felügyelő.

V. ker. Komárom székhelylyel, Komárom, Győr és Esztergom vármegyék működési körrel. Vezető: Vásárhelyi Árpád állattenyésztési m. kir. felügyelő.

VI. ker. Balassa-Gyarmat székhelylyel, Nógrád és Hont megyék működési területtel. Vezető: Oláh Dezső állattenyésztési m. kir. felügyelő.

VII. ker. Besztercebánya székhelylyel, Zólyom, Liptó és Trencsén megye működési körrel. Trencsén megyének a besztercebányai felügyelőség alá tartozó külön felügyelője van: Miskolczy István segédfelügyelő személyében. Vezető: Ebner Jenő állattenyésztési m. kir. felügyelő.

VIII. ker. Miskolc székhelylyel, Borsod és Gömör vármegyék működési területtel. Vezető: Póka Sándor felügyelő.

IX. ker. Kassa székhelylyel, Abauj-Torna és Sáros m. működési körrel. Vezető: Beke Imre felügyelő.

X. ker. Debreczen székhelylyel, Heves és Hajdu m. működési körrel. Vezető: Bartha István felügyelő.

XI. ker. Máramarosziget székhelylyel, Máramaros és Ugocsa m. működési körrel. Vezető: Pilissy Géza felügyelő.

XII. ker. Nagyvárád székhelylyel, Biharm.

működési körrel. Vezető: Brezovay István felügyelő.

XIII. ker. Szeged székhelylyel, Csongrád és Csanád m. működési területtel. Vezető: Bagáry Kálmán felügyelő.

XIV. ker. Temesvár székhelylyel, Temes és Krassó-Szörény m. működési körrel. Vezető: Békessy Jenő felügyelő.

XV. ker. Kolozsvár székhelylyel, Kolozs és Torda vármegyék működési körrel. Vezető: Szász István felügyelő.

XVI. ker. Deés székhelylyel, Szilágy és Szolnok-Doboka m. működési területtel. Vezető: Csiky Elek felügyelő.

XVII. ker. Segesvár székhelylyel, Nagy-Küküllő és Udvarhely m. működési körrel. Vezető: Kolozsváry János felügyelő.

XVIII. ker. Nagyszében székhelylyel, Szeben és Fogaras m. működési körrel. Vezető: Lakner László dr. s. felügyelő.

XIX. ker. Liptó-Szent-Miklós székhelylyel, Árva, Liptó és Szepes m. működési körrel. Vezető: Frindt László felügyelő.

XX. ker. Ungvárszékhelylyel, Ung és Bereg m. működési körrel. Vezető: Zboray Bertalan felügyelő.

XXI. ker. Sepső-Szt-György székhelylyel, Csík, Háromszék és Brassó m. működési körrel. Vezető: Sikl Károly felügyelő.

XXII. ker. Déva székhelylyel, Hunyad és Fehér m. működési körrel. Vezető: Sargoth Jenő. Alsó-Fehér m. Nagy-Enyed székhelylyel az előbbi alá tartozó felügyelőség vezetője: Putnok József.

XXIII. ker. Székesfehérvár székhelylyel, Fehér és Veszprém m. működési körrel. Vezető: Kluge Ferenc felügyelő.

XXIV. ker. Arad székhelylyel, Arad m. működési körrel. Vezető: Meiszner Ernő felügyelő.

XXV. ker. Nagybecskerek székhelylyel, Torontál m. működési körrel. Vezető: Sierbán Viktor s. felügyelő.

XXVI. ker. Kaposvár székhelylyel, Somogy m. működési körrel. Vezető: Brokás Rezső s. felügyelő.

XXVII. ker. Zalaegerszeg székhelylyel, Zala m. működési körrel. Vezető: Flandorffer Ignác s. felügyelő.

XXVIII. ker. Nyitra székhelylyel, Nyitra és Bars m. működési körrel. Vezető: Gajdásy Jenő s. felügyelő. Alárendelve Aranyos-Maróth székhelylyel, Dus Jenő s. felügyelő.

XXIX. ker. Sátoralja-Ujhely székhelylyel, Zemplén m. működési körrel. Vezető: Kanizsay Tibor s. felügyelő.

XXX. ker. Nyíregyháza székhelylyel, Szabolcs és Szatmár m. működési körrel. Vezető: Györy Kálmán s. felügyelő.

XXXI. ker. Szolnok székhelylyel, Jász-Nagy-Kun-Szolnok m. működési körrel. Vezető: Csánády Aurél s. felügyelő.

XXXII. ker. Beszterce székhelylyel, Beszterce-Naszód és Kis-Küküllő m. működési körrel. Nincs betöltve.

Amint látjuk tehát, az ország harminczkét állattenyésztési kerületében közel negyven szakember szolgálja ma azt a mezőgazdasági ágat, amely egész mezőgazdaságunk jövedelmezőségének alapját képezi, amelyre a többi mind csak

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK
WOHANKA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!
 HELLER MÖR X.

lelepitve van. Lehetetlenség, hogy e következetes és tervszerű munkának eredményei elmaradjanak, amiként eddig is megnyilvánult az már állatállományunk tökéletesedésében, úgy bizonyos, hogy ezután még fokozottabb mérvben fog megnyilvánulni.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Kendermagtermesztés.

○ Körülbelül egy évtized óta hazai kendertermesztésünk újból kezd fellendülni, ami az értékesítés szervezésére, a nyersanyag feldolgozásának helyes irányítására tett kormányintézkedésekkel és ezzel kapcsolatban az olasz kendertermesztésének felkarolásával van szoros összefüggésben.

Valamely nyersanyag feldolgozásával ugyanis csak úgy lehet jövedelmező ipart teremteni, ha a nyersanyag a feldolgozás céljaira minden tekintetben megfelelő. Így vagyunk az olasz kenderrel is. Az eredeti olasz kendermag után feldolgozásra sokkal alkalmasabb anyagot természetesen a magyar gazdák, mint a közönséges magyar kender bármely híres tájfajtája után. Mint ilyen első helyen az apatini kender kell említünk, amely legfontosabb kendertermesztő vidékünknek: a Bácskának elismert legjobb változata s ennek dacára az eredeti olasz kenderrel nem versenyezhet, mert sem a kórótermés nagysága, sem az ebből nyert fonál minősége tekintetében nem állja ki azzal a versenyt.

A kenderfonál ugyanis annál értékesebb, minél hosszabb, minthogy a különböző felhasználási céloknak így sokkal jobban megfelel. Hosszu fonalat, pedig csak hosszú kóró után lehet nyerni, az olasz mag után pedig mindig hosszabbra megnő a kenderkóró, miután akár az apatini, akár más hazai honos kenderváltozat magja után.

Magyaráta ezen ténynek a mi kendertermesztő vidékeinken divó helytelen magnyerési eljárásban keresendő.

A rendszeres magtermesztés ugyanis sem a Bácskában, sem a többi kendertermesztő vidékeinken nincs felkarolva, különösen nincs a kisczudák körében, ami azért különösen kiemelendő, mint egyik sarkalatos hibája a mi népi kendertermesztésének, mert a kenderrel bevetett mintegy 110.000 kat. hó d területből legalább 75% a kisczudákra esik. A kistermesztők körében teljesen el van hanyagolva a rendszeres magtermesztés, azért szándékoan használok a nálunk divó eljárás megjelölésére a magnyerés szót.

A kender vetése ugyanis aszerint különbözik, hogy fonál- vagy magnyerés céljából természetesen a kettős célt egyszerre elérni minálunk nem lehet, már legalább is jól nem. Ezt igazolja a mi népies kendertermesztésünk, amelynél egyesítik a két célt s a fonálynérésre vetett kender után fogják a magot is. Így a kendermag részint a növény tulságos sűrű állása, részint az éretlen állapotban történő letakarítás következtében tökéletesen kifejlődni nem képes, tehát évről-évre kevésbé fejlett

magot használ a nép vetésre s ez az oka, hogy a hajdan híres bácskai kender ma már nem nő elég nagyra, hogy sem mennyiségileg, sem minőségileg nem szolgált kielégítő rostanyagot. Helytelennek kell tartanunk azt a másik magtermesztési eljárást is, amit szintén gyakorolnak nálunk — főként a Dráva mentén, de a Bácskában is több vidéken — amidőn a kender a teengeriföld szegélyezésére vetik, virágzás után a porzós kender kinyűvik, a magvas kender, mely ott tulságosan elágazik, meghagyják, hogy magját megérlelje. Ez azért hiba, mert az ilyen mag után nevelt kender szintén elágazik, ami a fonál erősségére, használhatóságára igen kedvezőtlen.

Kendertermesztésünk fejlesztése és jövedelmezőségének biztosítása érdekében feltétlenül szükséges a rendszeres magtermesztés felkarolása, szükséges, hogy a kistermesztők is megbízható, egészséges, jól fejlett, teljesen beérett magot használjanak vetésre s szükséges, hogy a jó vetőmag rendszeres használatához hozzászokjanak.

Az olasz kendermag teljesen kifejlett, egészséges, jól beérett, sötét szürkés színű és fényes. Az olaszok a magtermesztésre nagy gondot fordítanak s különösen Bologna vidékén karoltak fel a magtermesztést; az ottani mag, mint a „bolognai óriás” olasz kender magja kerül kereskedelembé. Talán nem érdektelen felemlítenem, hogy a kendertermesztés Olaszországban az egész Pó völgyén rendkívül fontos természetű ág; Pádua vidékét is meglehetősen uralja a kender, de a magtermesztésre a Pó völgyén koránsem fordítanak olyan kiváló figyelmet, mint Bologna vidékén, amely vidék Ferrarától délre és délnyugatra Modena-Bologna és Ravenna között terül el.

A bolognai olasz kendermag jó minőségénél fogva a legkifogástalanabb, legalkalmasabb vetőmag, amely teljesen kifejlett, erőteljes növényekről nyeretik, ezért terem az olasz mag után hazánkban is sokkal erőteljesebb kóróju s jobb fonalat és rostot szolgáltató kender, mint a degenerált magyar kender csenevész, fejletlen magja után.

Csak hogy részben a nagy kereslet az olasz mag után, részben az ott is kedvezőtlené vált munkáviszonyok következtében Bologna vidékén pár év óta a magtermesztés nagyon megcsappant és főként az 1907. évi termés már megközeleltől sem elég a tulnag szükséglet fedezésére. Ezért a kendermag ára Olaszországban oly magasra szökött, hogy az ottani mag használata a magyar gazdáknak szinte lehetlenné vált, mert 200 koronás árak mellett a kendertermesztés jövedelmezőségéről szó sem lehet, különösen ha a kenderkóró métermázsájáért ezután is 4 koronát fizetnek a beváltó telepek.

Az olasz kendermag megdrágulása még nem vonhatja maga után a mi kendertermesztésünk apasztását, hanem igenis a magtermesztés rendszeres felkarolását. Mert rendszeres magtermesztéssel az eredeti olasz kender jó tulajdonságait 8—10 évadékon át megtarthatjuk s nem fogadjuk el azt a régebben kiadott felszót a jövőre nevezve is irányító elv gyanánt, hogy: „mivel az olasz kender hazai viszonyaink között gyorsan

degenerál, évente kell eredeti magot hozatni, melyet magtermesztésre, az ebből nyert első utántermést pedig fonálynérésre használva fel”. Ha gondot fordítunk a rendszeres magtermesztésre, eredeti olasz magra csak minden 8—10 évben egyszer, sőt erőteljes, gazdag és kifogástalanul megmunkált talajokon a délvidéki meleg éghajlat alatt, gondosan betartva a magtermesztés szabályait, egyáltalán nem leendő szükség annak használatára.

A rendszeres magtermesztési eljárás lényegében a következő:

A magkender a fonálynérésre természetesen kenderből elkülönítve természetűk, minthogy az itt szokásos 11 $\frac{1}{2}$ —15 cm. sortávól a magkender számára nem megfelelő, mivel így egy-egy növényre igen kis tenyészterület jut, így az nem tud kellőleg meglombosodni s nagyon kevés mag fejlődik rajta, amely tökéletesen nem is fejlődhet ki, kényszererétt, keveset érő leendő.

A megfelelő tenyészterület megállapításától függ jórészt a természetű mag minősége, ezért nagy gonddal kell eljárni a tenyészterület megállapításánál. E tekintetben a tenyészterület nagyságát befolyásoló külső tényezők hatását kell ismernünk s ez alapon csak általánosságban adhatunk áttekintést a tenyészterület nagyságáról, minthogy az a különböző természetű tényezők kisebb-nagyobb mérvű érvényesülése szerint változik.

A tenyészterület nagyságát befolyásoló tényezők sorában meg kell említenünk a talaj összetételét, trágyázási állapotot illetve termőképességét, annak megmunkálását, a vetés idejét s a vetés után uralkodó időjárást. Tevékeny, tápanyagokban gazdag, jól megmunkált talajon erőteljesebb a kender fejlődése, itt tehát nagyobb tenyészterületre van szükség, vagyis ritkább lehet a vetés mint a természetű szegényebb s nem elég kedvező összetételű talajon, hol a növény nem érzi olyan jól magát, illetőleg nem képes oly erőteljesen fejlődni.

Tulnaggyra venni a tenyészterületet szintén hátrányos hiba, ez nagyon árt a rost minőségének, mivel így a kender nem lesz szép sudaras és elég egyenletes növési, hanem nagyon elágazik, sok oldalhajtást nevel — csak úgy, mintha szegélynövényként természetűk a magkender — ami nagy mértékben átöröklődik.

Legtöbbször megfelelő leendő: az erőteljes jó kurtállapotban és teljes termőerőben levő talajokon 25—30 cm. sortávolság, a vetőmagmennyiség pedig 25—30 kg., feltéve, hogy a vetőmag csirázóképessége átlagosan 82%. Kivételesen igen erőteljes talajon leendő a 36—40 cm. sortávolság megfelelő; az ennél nagyobb pedig határozottan rossz, mert így elágazóvá lesz a kóró s az így nyert mag utáni kóró sem leendő elég sudaras növési s rostja is szakadozó.

A 25—30 cm. sortávolságra vetett magkender kikelés után egyszer meg kell kapálni, amit célszerű kézi erővel végeztetni, de kellő elővigyázattal szabályozható lókapával is kár nélkül végezhető a kapálás. Több ápolást a kender nem kíván; arra nincs is szükség, amennyiben hamar megnyulik s erőteljes lombosztatával teljesen beborítja a földet úgy, hogy kár nélkül nem is lehetne közé hatolni.

Vöröslóhere-magot vásárolok.

Kisarankás áruért 165 koronáig, Arankamentes áruért 175 koronáig fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magnagykereskedő Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

A kendermag kifejlődéséhez és beéréséhez hosszabb tenyészidő szükséges, mint a fonalas kenderéhez, amelyet tudvalevőleg a rost erőssége és finomságára való tekintetből mindjárt a virágzás beállta után letakarítanak, ezért a magkender aratása a fonalas kender letakarítása után 2-3 hét múlva veszi kezdetét. A magvas kender közül azonban, amint a himvirágu egyedek virágzása megkezdődik, a virágos kender $\frac{3}{4}$ részét nyúvessük ki, úgy, hogy csak minden 4-5-ik erőteljes szál porzós kender hagyjuk meg, hogy a később fejlődő női virágok is megtermékenyülhessenek. A porzós kendernek az elvirágzás utáni eltávolítása határozottan czélszerű, amennyiben így az ebből nyert fonál jó minősége biztosítva van, de biztos a mag megtermékenyülése, de egyúttal a mag jobb kifejlődése is, mert megrikkult a növény állása.

Olaszországban Bologna vidékén mindig közte hagyják a magvas kendernek a porzós kender $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{5}$ részét s az ottani magtermesztők ezen eljárásnak tulajdonítják, hogy a mag csirázóképessége a 85%-ot rendszeren eléri. Megjegyzendő, hogy az olaszok Bologna vidékén is csak úgy, mint a Pó völgyén együttesen végzik a magtermesztést a fonálnyeréssel, 15-20 cm. sortávra vetve el a kender, ez az eljárás náluk kifutott magot a mag magas értékesítési ára folytán, de nálunk ez nem volna helyes, mert így csak kevés mag nyerhető s a kórótermés is aránylag kevés.

A virágos kender mindig kinyúvással távolítandó el a magvas kender közül; az amit többben ajánlanak, hogy a kenderszárvágó kaczorral vagy közönséges sarlóval kell tőlől levágni, nem megfelelő, mert nehezen fér hozzá a munkás a kender tövéhez, de meg ha meg is találta nagy ügygyel-bajjal a kivágandó virágos kender, az szinte elkerülhetetlen, hogy meg ne sértsen a megmaradó magvas kender is, ami pedig határozottan hiba, mert a sérülés mérve szerint a magvas tövön képződő magvak mindig a jó minőség rovására esik.

A kinyútt porzós kender nehézség nélküli kihordása czéljából minden 20-30 méter távolságban előzetesen 1-1 $\frac{1}{2}$ méter széles pásztán kivágják a kender, hogy a kinyútt virágos kender az így nyert csapáson kihordhassák.

Különösen hangsúlyoznunk kell, hogy a virágos kender a magvas kender lehet kiméltével kell kinyútni és kihordatni. E czélból a kinyútvást férfimunkásokra bizzuk, mert az a 2-2 $\frac{1}{2}$ méter magasra megnövelt növény ugyanis megpróbálja a munkás erejét. A kihuzott porzós kender a férfi átadja a mögötte tartózkodó segédmunkásnak (serdüdő gyerek vagy leány), aki amint egy kévére való kender kézhez kapott, azt vigyázattal függőlegesen maga előtt tartva, hogy a talpon álló magkender meg ne törje, a kivágott csapásra viszi, ott azt elhelyezi s azután óvatosan visszamegy a férfimunkáshoz. A magvas kender lehet kiméltével a munkásokat jól kell fizetni és czélszerű közöttük jutalmat is kiosztani, amelyet az a munkáspár kapjon, amelyik a legnagyobb kiméltével dolgozott. Ez a jutalom a mag egyenletesebb érésében, annak jobb kifejlődésében és nagyobb tömegében sokszorosan visszatérül.

Szeptember hó elején vagy közepe táján megéri a mag. Az érés jele, hogy az alsó levelek leszáradnak, a felsők megsárgulnak, a mag pedig jellegzetes fényes sötétszürke pettyeggett színét már megkapta. Az érés egyik jelének szoktatartani a nép azt is, hogy a madarak, különösen a seregélyek, galambok és verebek, de még számos éneklő madár is rajokban keresik fel a magkender-

táblát, de ez nem irányadó, mert a madarak — minthogy igen kedvelik a friss kendermagot — nekiesnek a félérett magnak is, ezeket tehát tartasuk távol, őriztessük a magkender, hogy a nagymérvű madárvízó miatt idő előtt ne keljen hozzáfognunk a mag letakarításához.

A magkender leghelyesebb kinyúvni, amennyiben így fog legkevesebb mag leperegni. A kinyúvásra szélesendes, lehetőleg harmatos időt kell választani. A munkások nyomában egy ponyvás szekert járassunk, hogy amint egy kévére valót kiszedett a munkás, arról a legérettebb magot a szekérbe berázhassa, mert az oda rázott mag különben a behordásig jóformán teljesen lehullana a földre. Ezután aljkenderből font kötéllal a kévét összekötik s 10-20 font a magvas végével egymáshoz illesztve, csomókba állítják s ha az időjárás megbízható, 2-3 napig így a magot utóérni hagyják s ezután ponyvás szekérra rakva a kévéket vagy földöt csűrökbe, pajtákba, vagy az előre elkészített szűrűhelyre hordják, ahol a sorba lerakott kévéket kézi cséppel enyhén megverik s a lehulló magot az előzetesen lerázott és a behordáskor a szekér aljában összegyűlt maghoz keverik: így nyerik a vetőmagot. A száron maradó magot pedig újabb csépléssel távolítják el, de ezt a magot, mivel ez csak II. osztályú vetőmagot szolgálhatna, olajjúsra vagy mint baromfiéleséget használják fel. Természetesen a szár és levéltörmelektől megfelelő rostálással kell a vetőmagot megtisztítani. A kicséplést és kitisztított magot száraz szellős magtárban kell eltartani s hogy se meg ne avasodjon, se meg ne dohosodjon, kezdetben 8-10 cm.-nél vastagabb rétegben nem szabad hagyni, folyton kavargatni s hetenkint 3-4-szer átszellőztetni kell. Így a mag megtartja élénk fényét, szép sötét színét s olajdus és jó csirázóképességű leendő.

A jó minőségű kendermag hl.-sulya 54-58, átlag 56 kg. abszolút sulya, vagyis 1000 jól kifejlett szem sulya: 20-26 gramm.

Tapasztalatilag igen jó hatással van a mag jó minőségére, főként a sulyára a foszforsavtrágyázás, miért is ha istállótrágyába vejük a magkender, feltétlenül adjunk vagy az őszi mélyszántás előtt vagy kora tavasszal a talaj-előkészítő munkák megkezdése előtt 150 kg. 18%-os szuperfoszfátot. Magát az istállótrágyát még a nyár folyamán hordassuk ki és szántassuk alá középmélyen, mert ily módon a mag kifejlődése egyenletesebb lévén, az érés is inkább egyszerre következik be. A téli és foszforsav műtrágya nélküli trágyázásnak nagy hátránya a mag egyenlőtlen érése.

Ily módon járva el a magtermesztésnél, számíthatunk kat. holdankint:

250-400 kg. I. oszt. vetőmagra, melynek értéke 75 K. átlagárban 187.5-300 K.
150-250 kg. II. o. magra a 40 K. 60.0-100 „

Összesen... 247.5-400 K.

Vagyis a mai árviszonyok között egy kat. hold bruttó jövedelme átlagosan 320 kor.-ra tehető, amelylyel szemben az előállítás költségét maximuman 160 koronára téve, számíthatunk mintegy 160 kor. tiszta jövedelemre, ami a mai nehéz gazdálkodási viszonyok között határozottan kielégítőnek mondható, úgy, hogy a kendermagtermesztés nem mint szükséges rossz, hanem mint jövedelmező termelési ág illetendő meg, miért is kívánatos, hogy felkarolásával lehetőleg függetlenítse magát kendertermesztő gazdáközönségünk az eredeti olasz kendermag-ár ingadozásaitól.

Ráczó Imre.

JUHÁSZAT ÉS GYAPJUISME.

Rovatvezető: Rodiczky Jenő dr.

A raczka-czigája gyapju javítása.

Durva kelmék, katonatakarók és löpökrocok gyártásához számba veendő nagy mennyiségben használnak már hazánkban is oroszországi (don-és volgamenti), románországi, besszarabiai és anatóliai raczka-czigája és szórványosan még bokharai, sőt transkaspiai kevert gyapjut is. Ez annál sajnálatosabb jelenség, ha ezzel szemben tekintetbe vesszük, hogy a budapesti gyapju-aukciókon kínált raczka (czurkán) és czigája gyapjak iránt ritkán élénkebb a kereslet, sőt a kolozsvármegyei közgazdasági előadó egyik jelentésében néhány éve plane azt olvastam, hogy a megyebeli gyapjak legnagyobb része eladatlanul fekszik a tenyészőknél!

A hazai raczka és czigája gyapjak ezen feltűnő mellőzésének okát jórészt annak tulajdonítom, hogy azok — kevés kivétellel — nem felelnek meg a modern textilipar szigorúbb igényeinek. Ezt bizonyítja többi között az, hogy még azok a gyárosok is, akik a kinstárral daróc-, takaró- és pokróczszállításra szerződési viszonyban állanak, tehát magyar származású gyapjak használatára szerződésileg kötelezve vannak, — ha titokban is — külföldi nyersanyaghoz nyulnak.

Sürgösen szükséges tehát említett gyapju-fajták minőségi javítását a legerélyesebben felkarolni illetve a köztenyészést alkalmas módon oda vezetni, hogy azon hibák, amelyek a raczka és czigája gyapjak oly szembetűnő hanyatlását okozták, lehetőleg elkerültesse. Felvidéki raczka juhaink pl. kellő vérfelfrissítés hiányában nagyon degenerálódtak, továbbá mi figyelmet sem fordítanak arra, hogy felszűrők alkalmazsabbá válva, a pehelyszál arány növekedjék. Nem kisebb hiba az, hogy kiscigáink ország-szerte a fehér anyajuhokat előszeretettel fekete kossal hágtatják le, mert hogy a fekete, vagy tarka báránybőröket valamivel jobban értékesítik. Egy ilyen sovány tal lenséért rontják a gyapjunak kívánatos egyenletes színét és ezzel az értékesítést is nagyon megnehezítik.

A czigája gyapju javulásának is nagy hátrányára szolgál, hogy a kistenyészők nemcsak fekete vagy tarka színű, hanem czigája hiányában raczka kost is bocsátanak nyájukba a gyapju-minőség rovására, mert az olyan czigája gyapju, amelyben raczka jellegű bundák (stogos) is találhatók, mostanság csak raczkgapju-árban értékesíthető. Hansonló tapasztalható oly czigája gyapjaknál is, amelyekben egyes fekete szálak nagyobb mennyiségben láthatók. A gyáros az ilyen gyapjut sokszor költséges és nem mindig kielégítő műveletnek kénytelen alávetni, t. i. feldolgozás előtt a fekete vagy szürke szálakat kézi erővel kell kiszedegetnie. Nem lehet tehát csodálkozni, ha a gyáros inkább a tiszta fehér (dobrudszai, anatóliai, stb.) termékekhez nyul, holott a mi gazdáink általában még azt képzélik, hogy a czigája gyapju nem is lehet tiszta fehér, hanem a szürkés árnyalat mintegy jellege. Ez olyan balhiedelem, mely a czigája gyapju jobb értékesítésének útját állja és a tejelekenység rovására van, különösen akkor, ha — mint az éppen nem ritkaság — nagyobb tenyészők hampshire vér becsapogatásával „javítják” a huspiacra való tekintettel a czigáját. Olyan állatokat tehát, amelyek bundája kevert színű, köztakarója csak helyenkint is foltos, szigorúan ki kellene selejtezni.

Kezdő lépésül azt ajánlanám, hogy azon állami és magántenyészetek, amelyekben tiszta-

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

verü vagy legalább a kor igényelte követelményeknek némileg megfelelő tenyészállatok találhatóak, nyilvántartatnának és az onnan köztenyésztés céljára vásárolt tenyészállatok alkalmas módon megjelöltenének, pl. az állat jobb fülébe illesztett gombbal, amelyen a törzskönyvezett nyáj száma és az állat születési éve könnyen leolvasható volna.

Ezzel ellenőrizhető volna, hogy pl. egyes tenyészetek miként válnak be, egyúttal a vér-felfrissítést is tervszerűleg irányítani és ellenőrizni lehetne, holott az eddigi eljárásnál a községi nyájak részére beszerzett generátorok származása biztosan meg nem állapítható, így a kerületi állattenyésztési felügyelők az egyes tenyészetekből kikerülő állatoknak sem átörökítő képességéről, sem használatuk idejéről pontosan tájékozódva nincsenek. *Adácsi.*

ERDÉSZET, FAÜLTETÉS.

Rovatvezető: Földes János.

Az erdők lételéhez fűződő nemzetgazdasági érdekek.

I. Erdészetiünk közgazdasági jelentősége általánosságban.

Erdészetiünk közgazdasági jelentősége még sohasem domborodott ki annyira, mint napjainkban, egyrészt a kivándorlás és munkásmozgalom terjedésével, másrészt a faárak napról-napra való hirtelen és óriási emelkedésével kapcsolatosan.

Főismerte e fontosságot maga *Darányi Ignác* dr. földművelésügyi miniszter, mikor az Országos Erdészeti Egyesület 1906. évi decz. 9-én tartott közgyűlésén e nevezetes szavakat hangoztatta: „Én azon kevesek közé tartozom, akik már évekként ezelőtt figyelmeztettek arra, hogy az erdészetiünk milyen nagy fontossága van. Ma már sokan vannak, kik ezt belátják. Napról-napra emelkedik a hazai erdőgazdaság fontossága. Ugy érzem, hogy egy új korszak előtt állunk, hogy az erdészeti egyesületre a magyar erdőgazdasággal együtt a felvirágzásnak új időszaka kezdődik.

A magyar erdőgazdaság emelkedésének a nemzeti felvirágzásban nagy részének kell lennie. Az erdészetre a nemzet fejlődésében és emelkedésében nagy feladat vár.“

Minden ország keresztül megy a következő fejlődési fokokon: először avatatlan kézzel kimélet nélkül nyul hozzá azon megbecsülhetet-

len nagy nemzeti vagyonhoz, melyet erdőnek nevezünk, jóhiszeműleg vágja, pusztítja azt, mintha kimeríthetetlen volna. Csak azután ocsudik fel az ember nagy későre, mikor itt a baj, annak tudatára, hogy mennyi mind magán, mind nemzetgazdaságilag káros következménye van e gondatlan kezelésnek, pusztításnak, miknek az erdővel való okozatos összefüggését oly sokáig nem is sejtí.

Végre ha ennek tudatára ébredt, még mindig sok időbe kerül, míg ama roppant pénz- és munkaáldozatokra szánhatja rá magát, mikkel az erdők rendszeres kezelése, jókarba hozásának módját kitapogatva, az elpusztult területek befásításával, megköltésével, az országossá vált csapások forrását hosszú fáradsággal s kitarással lassanként és fokozatosan betömi.

Pedig e munkára előbb-utóbb rá kell fanyalódnia az embernek, ha megélhetését nem akarja lehetetlenné tenni. Az elemi csapások legtöbbször ama figyelmeztetők, melyekkel a természet sokszor nagyon kegyetlen módon figyelmezteti az emberiséget a háztartásán ejtett csorba miatt.

Franciaország, mely a kultúra terén mindig elől jár, a vadpatakok szabályozásával már régebben megkezdte erdőültetése kísérletében a hegesztő munkálatokat s milliókra milliókat költ e célból. Svájcban mély értelmű van annak a babonahitnek, mely Schiller „Tell Vilmos“-ában nyer drámai feldolgozást, hogy a *védérdők* faiból vér serked, ha fejszével betolvágnak, annyira szent és sérthetetlen az az emberi nem jóvoltára nézve. Igen, mert azon meredélyeken leg hamarabb megszenvedtek azt, hogy erdőszöktől megmeztelenítették. Évtizedek előtt alkalmunk volt az ez országból jött ijesztő híreket olvasni arról, hogyan sodort el ismételtén egész községet a megkopaszított hegyoldalokról aláhömpölygő víz- és kőár elsöpörvén mindent, az élőlények egy részével együtt a föld színéről, betakarva követ a termőföldet, vándorbotot nyomva a megmaradt lakosság kezébe, hogy másutt keressenek hajleket, létesítsenek új tanyát. Svájcban azóta mintagazdaság folyik az erdőültetés, erdőhasználat és gyepesítés terén. Gyönyörű látványt nyújtanak az erdők zárt lombteteje mellett a sűrű gyepvel bevont meredek kaszálók s úgy itt, mint Franciaországban az erdő- és facsoportok által megszakított ligetes legelők. S keservesen szerzett tapasztalatok arán ugyancsak vigyázni tanult most már e két ország műveltebb lakossága, hogy azt a legelőt gondozatlanul a csordák, esürhék és nyájak

ne nyuzzák, a fűvet és a talajt ne tapossák le annyira, míg a csapadékok végleg le nem mossák azt a sziklaaljról. S ime Svájcban marhagazdasága mintaszerű, világraszóló, megszorított, mértéket tartó legeltetés mellett s a bonyhádi tájfajta vidékén is csak itt-ott van egy csipetnyi marhalegelő. Keserves tapasztalatok kényszerítették azokat, hogy mértéket tartsanak, gondozzák legelőiket, a pusztulásnak nyomát se engedjék felbukkani. A meredélyeket a legelőn is beültetik fával s védérdővé teszik. *Ez a ligetes legelő.* Mennyire hátra van a mi népünk gondolkodásmódja ezekétől.

Ausztriában később fogtak a gyógyítás munkájához, mikor már szinte körmükre égett a veszedelem. Képekkel illusztrálva hozta az „Österreichische Forst- und Jagdzeitung“ című szaklap a kilenczvenes évek vége felé, hogy romboltak össze Ausztriában is egész községrészeket és vidékeket az Alpeselekről lezuhogó záporok s bemutatta egyszersmind az erdészek részéről foganathatott mederszabályozási s erdőültetési munkálatokat.

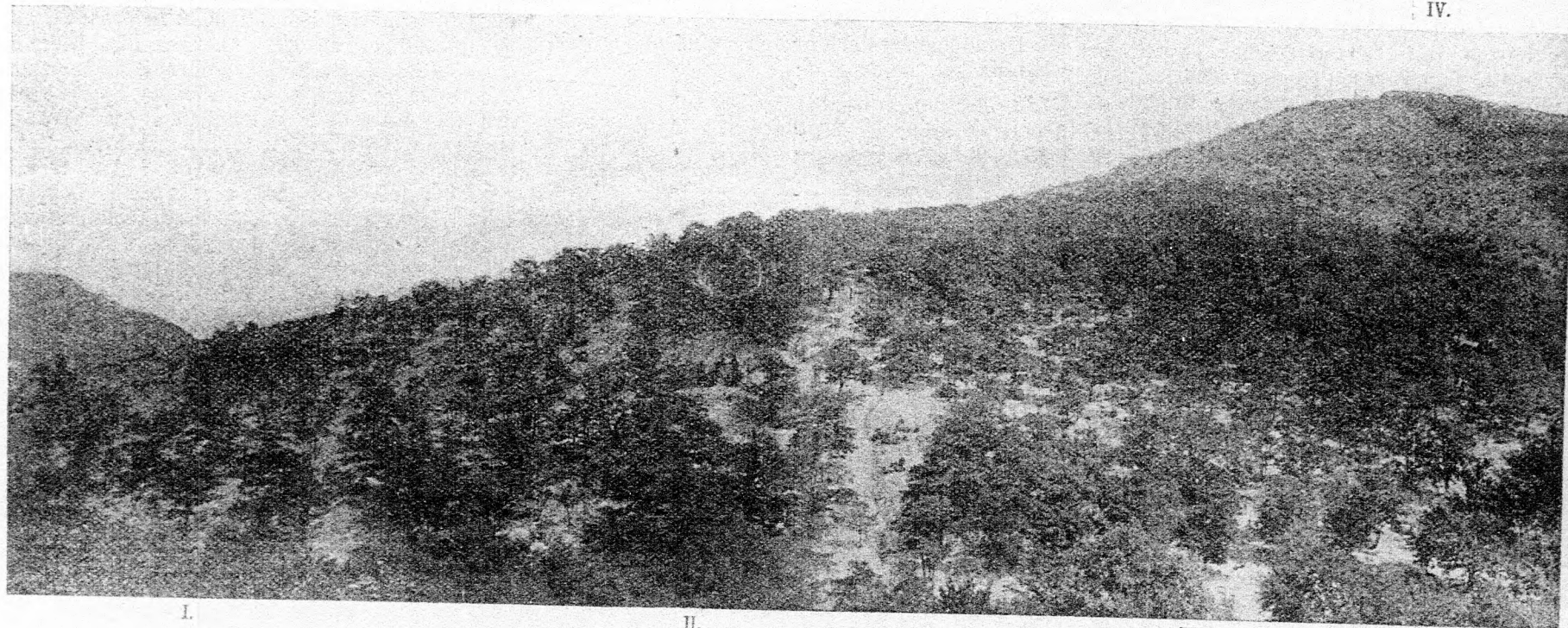
E nagy veszély hatása alatt szerveztek azután törvényhozási úton e célra egy külön erdészeti műszaki osztályt a földművelési miniszteriumban, kizárólag a vadpatakok szabályozására s a hegyoldalak befásítására s befűvesítésére végett, hogy a legkisebb vízmosságokat is eltüntesse s ily módon a csapadék a fákon, füven akadályra bukkanva, a víz romboló sebessége meglassadjék, jó része elpárologjon vagy a fák gyökerén a föld mélyébe jutva, a forrásokot táplálja.

Legfőbb ideje volt ugyanott a havasi legelőket is rendes erdészeti felügyelet alá vonni. Már a múlt század hatvanas éveinek végén ugyanis arra a szomorú tapasztalatra jutottak Tirolban, hogy a korlátlan legeltetés miatt az erdőhatár felső öve lejjebb szorulván s ezáltal a hideg szeleknek út nyitvatván, az éghajlat oly zord lett, hogy a szőlő többé be nem érett úgy, mint azelőtt.

Sok ilyenforma más megfigyelés volna teendő, melyet a közvélemény bárminek inkább hajlandó tulajdonítani, mint az erdőnek.

Nálunk szintén elérkezett már az idő, hogy a többi műveltebb államok nyomdokain haladva, az egész országra kiterjedő erdőóvó műveletekre térjünk át.

Az idők jele, hogy a székely birtokrendezés szabályozása ügyében, 1906-ban tartott értekezleten, maga az igazságügyminiszter kénytelen volt beösmerni: „mily óriási kárt szenvedett

7. sz. ábra. Pusztuló tölgyes fokozatos képe Dömös község közlegelőjén.
I. felett (balra) famentes, v zmosásokkal mélyen árkokolt kopárság.
II. felett (a kép javarésze) még fás, de teljesen elpusztult árkokolt talaj.
III. felett (még tovább jobbra) a tölgyes záródása még valamivel jobb.
IV. alatt (jobb oldalt fent), e pusztulással ellentétben, egyenes vonallal élesen elhatárolva, az esztergomi főkáptalannak, a legeltetéstől mentes és sűrű erdeje.
(Bund Károly, az „Erdészeti Lapok“ szerkesztője szíveségéből rendelkezésre bocsátva. Lásd „Erdészeti Lapok“ 1907. évi 1268-ik lapját.)

a székely nép által, hogy a törvényhozás egyoldali mezőgazdasági alapon létesített törvények alapján intézkedett oly vidéken, hol századok óta a legeltetés a fagazdasággal egyöntetűen lett volna megoldandó.

De mintha az emberek vaksággal volnának sujtva, most is folyton azzal ostromolják a minisztert, hogy a közbirtokossági erdőket vonja ki az állami kezelés alól s engedje meg a korlátlan legeltetést.

Hogyan nézne ki az erdei legelő, ha a rövidlátó unszolásnak engednének, arra nézve intő példaként álljon itt az esztergommegyei Dömös község legelőjének képe, az elpusztult tölgyes maradékonjával, míhez hasonlót számtalan lehetne az országban mutogatni. (7. ábra.)

Szépen feltűnteti a legeltetés pusztításának fokozatos előhaladását az erdőben egész a faumentes elpusztult talajig, hol a „fűszál már ismeretlen fogalom”.

Mily nagy arányokban terjed a kopárosítás még hatóságai felügyelet alatt is nálunk, hadd szolgáljanak a következő cikkemben felsorolandó esetek.

Földes János.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovavezető: Hensch Árpád.

Magyar ökrök hizlalásának eredménye.

Egyik uradalom mustraökreinek hizlalása következő mérleggel zárult:

Tételszám	Javára	Összeg	
		K.	f.
1.	51 darab eladási ára	19198	72
2.	2 „ kényszervágásából husért...	272	8
3.	2 „ „ „ hőrért...	44	—
Egyenleg mint 3540 q trágya értéke		6809	42
Összesen		26324	74

A megmaradt 51 db ökrök eladásakor 33,745 kg.-ot nyomott, mely 10% levonással 64 filléért adatott el, 19,437.12 K. összegben; az 51 darabból azonban 10 darabot, mint kiverést, 5980 kg. súlyban 4 fillér árkülönbözettel (= 238.40 K.) vett át a kereskedő s így éretők 19,198.72 K. készpénz folyt be.

Átlagos súlyuk eladásakor 661.68 kg. s így a hizás tartama alatt gyarapodás darabonként 117.68 kg.; naponként és darabonként tehát 0.59 kg. volt.

Egy darab átlagos eladási ára 376.44 K., egy q. nettó eladási ára 56.89 K., árkülönbözlet (spannung) 6.89 K.

3540 q. trágyát termeltek a hizók, ha azon módszer szerint számítottuk, hogy a fölvetett takarmány szárazanyagának feléhez hozzáadjuk az alom szárazanyagát s az eredményt néggyel szorozzuk.

1 q. trágya előállítására 1.92 korona, mely nagyon drága.

Az uradalomnak azonban trágyára igen nagy szüksége van s emiatt követte le hizóba azon jószáganyagot, melyvel fölösleges takarmányának egy részét nem értékesítette, hanem csak trágyának dolgoztatta át. Szafján Lajos.

A hizlalás eredménye nagyon kedvezőtlen, minek főoka abban keresendő, hogy az ökrök nagyon soká hiztak, hogy napi súlygyarapodásuk nagyon csekély volt, csak 0.59 kg.-t tett és hogy ezen súlygyarapodás értéke, amely naponta kerekén 56.9 fillért tett, sokkal keve-

Tételszám	Terhére	Összeg	
		K.	f.
1.	53 darab mustraökrök ára	14440	—
2.	Istálló és eszközbér 6000 kor. 6%/o-a 193 napra	193	31
3.	Cselédbér 755 munkanapra	459	83
4.	Takarmány és alomszalma ára	9475	69
5.	Világítás 91 négyes ökröfogat a 6 K.	25	—
6.	Takarmányozásnál 76% lófogat a 5 K. alap = 24.4.0.52 K. 6%/o-a	944	75
7.	Forgatókékat és koczkázat 1., 3., 4., 5. tétel	786	16
Összesen		26324	74

Az ökrök lezsarolt, öreg, magyar fajta marhák. A hizóba fogott 53 darab ökrök beállítására 288.8 q., átlagos súlyuk 544 kg. volt a 50 fill. s így beállításakor darabonként átlag 272.45 koronát értek.

Hizlalásuk 196 napig tartott, mely idő alatt fölvetettek velük:

szárazanyag	
82.90 q korpát	= 72.04 q a 6.99 K = 579.47 K.
425.89 q tengeridarát	= 375.63 q a 9.40 „ = 4003.36 „
24. „ olajpogácsát	= 21.12 q a 9.20 „ = 22.80 „
236.20 q szénát	= 245.27 q a 3.50 „ = 1001.70 „
381.60 q töreket	= 327.03 q a 1. „ = 381.60 „
3444.40 q répát	= 403.32 q a —.90 „ = 3099.96 „

Felhasználtak:	
190.80 q alomszalmát	= 163.51 q a —.90 „ = 171.72 K.
102. „ kg. marhasót	= „ a 12.75 „ = 13. „
17. „ keserű sót	= „ a —.24 „ = 4. „

sebb volt, mint az átlagos napi takarmányadagok értéke.

A takarmányozási napok száma ugyanis, tekintettel a kényszervágásra (196 X 50 =) 9800 lehetett s minthogy a takarmányozás költsége 9475 K.-t tett, a napi adagok átlagos értéke kerekén 96.7 fillér volt. Eszerint tehát naponta átlagban (96.7 — 56.9 =) 39.8 fillért fizettek rá minden darab ökrökre és ennek következménye az volt, hogy a nyert trágya métermázsája majdnem 2 koronába került.

Ezek az ökrök alkalmasint vén ökrök lehetnek s ilyeneknél az olcsóbb takarmányfélékkel való javítás rendszerint jobbnak bizonyul, mint a rendszeres hizlalás. Hensch Árpád.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Gazdasági cselédek betegápolási költsége.

13. kérdés. Az uradalomnak van egy orvosa és ha a cselédek vagy azok családtagjai megbetegeszenek, akkor tartozik azokat ingyen kezelni. Történt most egy eset, hogy a cselédemnek a felesége nem tudott a bábák közbenjárása folytán megszülni és ennek folytán kérték az orvost, én ki is hoztattam az évi orvosomat, ez látva, hogy ő sem tud segíteni rajta, jelentette, hogy hozassunk ki másik orvost is és így vitték véghez az operációt, amiért a műtőorvos tiszteletdíjat követel. Kőteles vagyok-e ezt megfizetni? M. J.

Felelet a 13. sz. kérdésre. A gazdasági cselédek betegápolási költségeit a munkaadó tartozik viselni, ugyszintén a cseléd családtagjai után felmerülőket is.

Az adott esetben az uradalmi orvosnak nem állott módjában a súlyos műtétet más orvos bevonása nélkül elvégeznie s így törvényesen járt el, amidőn a szomszéd orvost segítségül hívta.

A felszámított 40 korona munka- és napidíj nem lépi túl a miniszterium által kiadott díjárszabályt, amennyiben súlyosabb szülészeti műtétek után a díj sokkal magasabban van megállapítva. Hollady Nandor.

Burgonyaültető- és fészekeső gépek.

14. kérdés. Melyek a legújabb és legjobb burgonyaültető- és lyukasztó-gépek?

Felelet a 14. sz. kérdésre. Burgonyaültető-gépek, melyek tényleg burgonyagumókat ültetnek nálunk, nem váltak be, de máshol sem még annyira, hogy azok ajánlhatók lennének. Ellenben burgonyafészekeső gépek közül a Hermann Laas-féle fészekeső, a Sarazzin-rendszerű fészekeső és a Kühne gépgyár által ezen rendszerek alapján gyártott fészekesők a gyakorlatban is jól beváltak. Tessék a beszerzés ügyében a Magyar Mezőgazdák Szövetkezet géposztályához fordulni Budapestre. i. S. P.

Hibás löhereszalma.

15. kérdés. Kétéves löhere szalmáját, melyet az idén csépeletünk ki, semmi jószág nem akarja enni, holott a szalmának semmi baja nincs és ezéőt mindig ette. Mi az oka ennek? és mit kellene tenni vele, hogy mégis egye? Sch. K.

Felelet a 15. sz. kérdésre. Kérdése homályos, mert azzal hogy, azt mondja: „kétéves löherét, melyet az idén csépeletünk”, bizonytalanná teszi, hogy két év előtt vetett s az idén kaszált vagy hogy két év előtt kaszált s az idén csépelet löherét ért-e. Mi azonban utóbbit akarjuk föl-tételezni, de akkor azt is be kell vallanunk, hogy látatlanban nem tudjuk annak az okát, hogy mért nem eszik az állatok a löhereszalmát. Ez a szalma különben is tápszegény, mert ha fehérjében a leggazdagabb szalmák egyike is, de keményítőértéke még az ősi szalmáét sem éri el, ami attól van, mert csépléskor ugyszólván a teljes levélet a polyvába megy át s inkább csak a kóros szár alkotja a szalmát. Czélszerű előkészítés által kétségtelenül megjavítható, illetőleg élvezhetővé tehető a hibás löhereszalma; ilyen pl. a párlás (gőzölés), továbbá a fülesztés, vagyis az, amit nálunk szegyenletes nyelvezettel páczolásnak is mondanak, azután vízben feloldott melaszszal való lelocsolás által, de sok hasznát így sem veszik az állatok, mert a vörösherezalma a legkevesebbet érő szalmák egyike. Cséllő István.

Buza és rozs liszthozama. 16. kérdés. A gazdasági cselédségnek konvenczió rozsbuza-illetmény ellenében mennyi liszt adandó? Z. J.

A'apítottatott 1873. **Erőtakarmány és műtrágya nagykereskedés** A'apítottatott 1873.

DUKES ÉS HERZOG

GAZDÁGOSZ. **Eredeti thomassalak. Száritott répaszelet.** BUDAPEST, Váci-körút 74.

Int.-ny. az telefonszám: 1. Inscrubán: telefonszám 88-89.

Felelet a 16. sz. kérdésre. Hogy egy hl. buza vagy rozs után hány kg. liszt és korpa nyerhető, illetve a cselédeknek kiadható, azt pontosan csak próbaőrlesek útján lehet megállapítani, mivel a liszt-rendementre a gabona minősége, nevezetesen annak térfogatsulya nagyon lényeges befolyással van.

Minthogy pedig a szegődménygabonát a cséplés befejezése után külön garmadába rakni és unifikálni szokás, a próbaőrlekre ezen garmadából bizonyos mennyiség, pl. 10—10 q. lenne fordítandó és így oly adatok birtokába jut a munkaadó, melyek ellen a cselédség sem emelhet kifogást.

Hensch Árpád.

Mohar és egyéb apróbb gazmagvak kiválasztása luczernamagból. 17. kérdés. Hogyan lehetne a luczernamagból kiválasztani a muharmagot és a nálunk ugynevezett halászfűpiros, hosszukás magvát? Továbbá szabad-e akár privátim, akár kereskedés útján eladni olyan luczernamagot, amelynek arankamentessége nincs megvizsgálva?

I. J.

Felelet a 17. sz. kérdésre. Luczernamagból a moharmagot és a jelzett pirosszínű hosszukás idegen gyommagot is kiválasztani csak a legkötübb, a magkereskedők által használt löheremagrostákkal sikerül, de ezekkel is csak többszöri átrostálás után. Sőt a moharmagot még ezzel az eljárással is bajosan lehet kiválasztani.

Sem kereskedés, sem privát uton nem szabad luczernamagot forgalomba hozni, mely valamely magvizsgáló állomás által meg nem vizsgáltatott és ólomzárral el nem láttatott. Tessék ezen ügyben részletesebb felvilágosításért bármelyik m. kir. magvizsgáló állomáshoz fordulni.

i. S. P.

Gümőkóros tehenészet. 18. kérdés. Birtokomon 80 drb vöröstarka tehénből álló tehenészetet tartok fenn. A legnagyobb figyelmet és gondot fordítva, eredményt nem látok sem a tejhozamnál, sem a tenyésztésnél. A jobb tejes tehenem és az ilyenektől nevelt tehenállományomban megfelelő etetés mellett is apad a tejhozam. A jól tartott anyák és a minden tekintetben megfelelő bikáktól satnya borjúk vannak. Ezek is 8—10 nap múlva hasmenésbe esnek, hol még jobban gyengülnek vagy el is pusztulnak arra az időre, mire eladhatók lennének. A napokban egy — elég jól táplált — tehenem elhullott. A boncolásnál az állatorvos gümőkórt állapított meg. És ő — kit előzőleg is többször kihozattam a tehenészetemhez — több tehenem kisebb-nagyobb fokú gümőkóros fertőzésével próbálta magyarázni a fent leírt bajt. A Bang eljárást ajánlotta, t. i. a tuberkulin-oltást. Kérem: lehetséges-e ez? Ugy tudom, hogy a hollandi faj legnagyobb része gümőkóros, mégis képes 20—30 liter tejet produkálni.

K. A.

Felelet a 18. sz. kérdésre. Nem ismervén a tehenek egészségi állapotát, sem pedig az elhullott borjúban észlelt kóros elváltozásokat, természetesen nem mondhatunk szabatos véleményt a tejhozam apadásának és a borjúk pusztulásának okáról. Ha azonban a tehenészetben a gümőkór már annyira elterjedt, hogy több tehenem már a betegségnek tünetei észlelhetők, egy pedig éppenséggel el is hullott ebben a betegségben, akkor nagyon is igaz lehet az

állatorvosnak, aki a tehenek gümőkóros megbetegedésében keresi a baj okát. A „Köztelek” hasábjain évek óta ismételtén utaltunk arra, hogy olyan állományokban, ahol a gümőkórt szabadon engedik terjeszkedni, végül bekövetkezik az az időszak, amidőn a tehenek a legjobb takarmányozás ellenére is romlani kezdenek és mind kevesebb tejet adnak, a borjúk felnevelése pedig mind nagyobb nehézségekbe ütközik. Áll ez egyaránt úgy a vöröstarka, mint a hollandi tehenekről. Az utóbbiak is önként érhetőleg csak akkor adnak sok tejet, ha egészségesek; ha pedig betegek, az ő tejük is elapad. Hollandiában egyébiránt a gümőkór nincs erősebben elterjedve, mint más országok intenzív gazdaságainak tehenészetében, újabban pedig nagyon erősen védekeznek ellene és pl. a jövő évi költségvetésbe egy millió forint van beállítva a gümőkór irtásának céljaira.

—y—

Gomborka-cséplés. 19. kérdés. Nagyobb mennyiségben óhajtanék gomborkát természetén, azonban a cséplése, mely 8 löerejű magyar állami géppel történik, kár nélkül oly lassan végezhető, hogy a mostani időszakban napi 8—10 métermázsza az eredmény. Kérem, hogy külön gomborka-cséplésre készülnek-e gépek, hol és milyen árban szerezhető be? avagy a meglévő gépen mily átalakítással lehetne nagyobb napi eredményt elérni?

Sz. Gy.

Felelet a 19. sz. kérdésre. Gomborkacséplésre tessék a cséplődobról 4 verőlecezt teljesen leszereltetni a vánkosléczekkel együtt. A megmaradó négy vánkosléczről leszedetni az aczé verőleceket s helyettük fából — esetleg tölgy vagy bükkből — készült, legömbölyített élű verőleceket felszerelni. A kosarat oly szélesre kell állítani, mint a repeczcséplésnél. Külön gomborkacséplő-gép nincs.

i. S. P.

Takarmányrépa eltartása pinczében. 20. kérdés. A gazdaságnak répája romlásnak indult, jelenleg 3—4% romlott. At akarom az egészet válogatni s úgy elvermelni. Azonban van egy 40 m. hosszú, 10 m. széles, 4 m. magas téglapinczém, jó száraz, nem volna-e célszerűbb a répát itten elhelyeznem s ha igen, milyen módon?

M. E.

Felelet a 20. sz. kérdésre. A takarmányrépa téli eltartásánál három dologra fektetünk súlyt, először arra, hogy meg ne fagyhasson, ami azonban csak —1°C-nál következik be, másodsor, hogy föl ne melegedjen s végre harmadszor, hogy szárazon kerüljön prizmába s a külső nedvességtől is meg legyen óva. Ha tehát az a pincze, melybe a romlásnak indult répát át akarja helyezni, megfelel az említett követelményeknek, akkor abban is jól konzerválható a répa, de a válogatásnál nemcsak a rothadás jeleit mutató, hanem a sebzett répák is eltávolítandók. Különös eljárást nem igényel a pinczébe való elhelyezés, mert ha a fenék elég száraz, akkor egyszerűen oly magasságig öntjük fel a répát, hogy a pinczében elférjen. Egygyel azonban számolnunk kell, nevezetesen avval, hogy télen rendszerint meleg a pincze, mi miatt élénkebb oxidáció (lélegzés) áll be a répában, ami nemcsak nagyobb cukorvesztésséget von maga után, hanem vizesebb s romlóknnyabbá is teszi a répát. Ha tehát biztosan

akár jární, azt ajánljuk, hogy ne öntse föl a répát magasan s ha így nem férne el benne mind, tartsa el a többit a szokásos prizmában. Etetésre először a pinczében elhelyezett répát használnánk, kivéven ha a pincze elég hideg. Kétségtelenül a pincze melegsége az, mely ezt az eltartási módot nem tette szokásossá, mert a pinczéből könnyebb a napi szükségletet kisorsolni, mint a fagyott földű prizmából, de a pincze nem oly megbízható, mint a jól elkészített prizma.

Cselkó István.

Krétaporetetés borjúkkal. 21. kérdés. A választott és éves borjúknak a csontozatuk erősítésére krétaport szándékozom adni. Kérem, nem okoz-e ez kárt belkő vagy hügykő fejlődése útján? Ha célszerű, mennyit és hogyan adassam azt?

K. A.

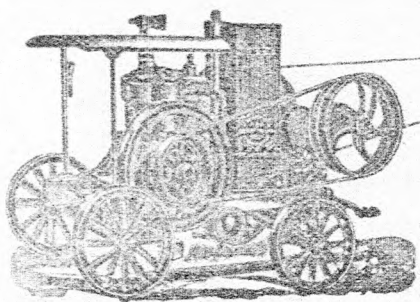
Felelet a 21. sz. kérdésre. Krétának nem túlságos mennyiségben való adása nem szokott kővek képződésére okot szolgáltatni. Kréta helyett jobb a preparált csontliszt (naponta 8—15 gr.). Ha egyébiránt a takarmányozás megfelelő, az istállók célszerűen épültek és az állatok eleget mozognak a szabadban, akkor fölösleges az ilyen kezelés, a jelen esetben pedig aligha lesz valamelyes befolyása az állomány egészségi állapotára, ha a gümőkór kiküszöbölésére nem történnek meg mielőbb a szükséges intézkedések.

—y—

IRODALOM.

Handbuch der tierischen Ernährung und der landwirtschaftlichen Futtermittel für Landwirte und Zootechniker von dr. Emil Pott, Professor in München. Zweite gänzlich neubearbeitete Auflage der landwirtschaftlichen Futtermittel. Berlin, Paul Parey, 1907. A takarmányok száma oly nagy, hogy nincs az a gazda, aki valamennyit ismerné, sőt a mindennaposakkal sem ismerkedünk meg tapasztalati uton annyira, mintha a szakirodalmat is kísérik figyelemmel, mert utóbbiak az az ága, mely a takarmányok leírásával foglalkozik, bár szintén a tapasztalásra támaszkodik, de nem csak az író vagy az egyes gazda tapasztalására, hanem arra amit mások is tapasztaltak; miután pedig az a közmondás, hogy sok szem többet lát, a takarmányismeretre is vonatkozik, sokkal nagyobb keretű tapasztalást rögzít meg a szakíró, mint amekkorára az egyes gazda tehet szert.

Íme itt van egy szakíró, aki 30 év óta gyűjti a művelt nemzetek mezőgazdasági szakirodalmának a takarmányismeretre vonatkozó hasznavehető adatait s aki már 15 év előtt oly rendszeres takarmányismeretű dolgozta azokat fel, hogy az övénel nem ismertünk jobbat; de ő azután is eredménytelenül folytatta a gyűjtést s most nagyon kibővitve második kiadásban jelenti meg művét, mert a takarmányismeret azóta is sokat haladt. A szóban forgó könyv nem igazi takarmányozást, tehát nem olyan, mint pl. alulírottak „Takarmányozástana”, hanem inkább csak takarmányisme, vagyis olyan könyv, mely valamennyi szokásos és nem szokásos, de elvéve mégis takarmányul használt magról elmondja azt, amit azok tapasztal-

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERURSEL

iroda és raktár:
Bécs, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

 MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzembem ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Oki. gépész felesleges. ■ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Geza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitramegye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosp (Fehermegye).

táltak, akik felelték. Magától érthető, hogy a szokásos takarmányok hasonlíthatatlanul bővebb tárgyalásban részesülnek, mint a kevésbé szokásosak, de a gazdát gyakran utóbbiak is érdeklik, amikor azután örülhet annak, ha van oly könyve, mely a takarmányismeretét illetőleg ugyyszólván soha sem hagyja cserben.

Szerző könyve három kötetből fog állni, melyek közül eddig a két első jelent meg, de a harmadik is készülében van s nemsokára elhagyja a sajtót. Az első kötet (389 lap) az állati test s a takarmány alkotórészeivel, a takarmány tápértékét befolyásoló tényezőkkel, a takarmányelőkészítésekkel s az etetés módjaival (egyedi s csoportonkénti takarmányozás, etetési rend stb.) foglalkozik, míg ellenben a másik két kötet kizárólag csak a takarmányok leírására szorítkozik, még pedig a második kötet (612 lap) a zöldségtakarmányokra, szénre, szalma polyvafélékre, gyökök s gumókra, husos gyümölcsökre (tök, dinnye stb.), szemestakarmányokra s rostaaljak s triórhulladékokra, a harmadik pedig a gyári hulladékokra, állati eredetű s ásványi takarmányokra s a fűszerekre s hasonló anyagokra.

Hogy szerző a szokásos takarmányokon kívül minő kevésbé szokásos vagy szokatlan takarmányokkal ismerteti meg az olvasót, azt csak néhányank az említésével kívánjuk jelezni. Ilyenek pl. a legkülönfélébb gyomnövények (paraj, csalán, lósóska, üröm, pitypang, utifű, páfrány stb.), melyeknek hasznavehetőségét vagy áralmas voltát külön-külön beszéli meg, továbbá egyes kerti növények lombja (georgina, cikória, spenót, petrezselyemlevél, madársaláta stb.) s végre a gyakoribb gyommagvak stb., szóval alig van az az anyag, melyet valaha feleltettek, hogy szerző meg nem emlékezne róla s híven el nem mondaná, hogy minő tapasztalásokat tettek vele.

Sajátságos az az éles ellentét, mely szerző s *Kellner* között létezik s mely abban áll, hogy míg előbbi sajtószertű (specifikus) hatást tulajdonít a legtöbb takarmánynak, addig utóbbi ugyyszólván csak a tápértékét ismeri el. Ugyanis szerző azt a nézetet vallja, hogy a takarmány nemcsak tápláló, hanem izgalgó anyagokat is tartalmaz, melyek azt okozzák, hogy némely takarmányok inkább a tejelválasztásra; mások inkább az erőtermelésre vagy hizlalásra hatnak, míg ellenben *Kellner* tagadja az izgalgó anyagok létezését s amely takarmányokról valószínű, hogy némi sajtószertű hatást fejtenek ki, azoknál inkább a természetszerűséggel, izletességgel, könnyű emészthetőséggel s hasonlókkal hozza kapcsolatba. A két szerző közötti ellentét annyira megy, hogy *Kellner* takarmányozásának egyetlen egyszer sem hivatkozik *Pott* könyvének első kiadására, amit utóbbi most avval viszonyoz, hogy *Kellnernek* keményítőérték-méreltét nem fogadja el. Ez azonban alig csorbitja szerző könyvének becsét, mert a keményítő-érték hiányát busásan pótolja az a végtelen sok gyakorlati adat, mely szerző művét a jelenleg létező takarmányismérők legkimerítőbbé teszi s mely miatt melegen ajánljuk a német nyelvben jártas olvasóközönségnek.

Cselkó István.

Lapunk mai számához egy postautalványt mellékelünk azon tisztelt tagjaink részére, kik tagdíjjal hátralékban vannak vagy a folyó évi tagdíjat még nem fizették be, kérve, hogy azt felhasználni sziveskedjenek.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	25
Jegy éték a földadó reformjáról	25
Állattenyésztés.	
Az állattenyésztési kerületek új beosztása	17
Növénytermesztés.	
Kendermagtermesztés	28
Juhászat és gyapjulsme.	
A raczka-czigája gyapju javítása	29
Erdészlet, faültetés.	
Az erdők lételéhez fűződő nemzetgazdasági érdekek	30
Gazdasági üzemtan.	
Magyar örök hizlalásának eredménye	31
Levelszekrény	31
Irodalom	32
Vegyések	33
Dorner Béla kitüntetése. — Olvasóink figyelmébe.	
— Újév a Közteleken. — Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület. — A Magyar Gazdasági Szövetség amerikai munkássága. — Ifjúsági mozgalmak. — Téli szőlészeti és borszási tanfolyam. — Komlóbevitel Angliába. — Kertészségi tanfolyam. — Baromfitenyésztői tanfolyam. — Gyümölcsészeti Lexikon. — Kedvezményes díjtételeket élvező állatszülők fuvarleveleinek helyes kiállítás. — Bor, borcsefze, must, szőlő- és gyümölcs, valamint szőlővessző-küldemények kedvezményes díjszámítása. — Denaturált marhasó, kén-szén és rézgáliküldeménye az osztrák vasutakon. — Apró hírek. — Gazdasági dátumok	34
Kereskedelem, tőzsde	35
Szerkesztői üzenetek	39

Dorner Béla kitüntetése.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség udvarhelyvármegyei vezetőjét, Dorner Béla gazdasági intézőt, a király a közszolgálat terén elért érdemeinek az elismeréséül, a koronás aranykeresztel tüntette ki. Dorner Béla faradhatatlan ügybuzgalommal és pártját ritkító lelkiismeretességgel szolgálja azt a terhes, de csúszkálóban igen nemes ügyet, amelyet székely akció elnevezés alatt ismer a közvélemény.

Amikor a földmivélségi kormány ezelőtt öt esztendővel a székely mentést programjába vette s az akciózt megindította, ezélul tüzte ki azt, hogy a székely nép hátramaradt mezőgazdaságát fejlessze, helyesebb irányba terelje, jövedelmezőbbé tegye és olyan intézményeket teremtsen melyeknek segítségével ez az elhagyott és elszegényedett nép anyagi boldogulását saját maga fogja lehetővé tenni. Ezen nagy czélok keresztülvitelére egy lelkes gárdára volt szükség, melynek egyik legszerényebb, legzajtalanabb, de a legtöbb sikert és legtöbb eredményt elért tisztviselője Dorner Béla.

A hegyes-völgyes kedvezőtlen gazdasági viszonyok között élő udvarhelymegyei székely

nép a legszegényebb és legelmaradottabb az összes székely vármegyék lakói között. A vasut hiánya miatt főleg fuvarozásra utalt polgárság megszokta a kóbor életet, elhanyagolta apai örökségét, három nyomásban gazdálkodott és semmi érdeke nem volt az agrár törekvések iránt. Az állandó szekerezés folytán elszokott a mezei munkától, elsajátította a pálinkaivást és beleesett a szegénységbe, a nyomorúságba.

Igazán buzgó férfiakra volt szükség, hogy felrúzzák ezt a jobb sorsra érdemes székelységet gazdasági téltelenségéből, elmaradottságából és kijelöljék azt az irányt, amely a gazdasági izmosodás útjára vezet. Ha ezt a czélt elérni még nem sikerült is, de a kirendeltség buzgalma máris sok, megbecsülendő eredményt mutat fel s ezek a sikerek elválaszthatatlanok a Dorner tevékenységétől.

Közreműködésével Udvarhely megyében a mai napig 100 gazdakört, 20 virágzó tejszövetkezetet és több állatbiztosító szövetkezetet sikerült szervezni. Minden erejéből támogatta a fogyasztási és értékesítési, továbbá a hitelszövetkezetek létesítését és áldásos működését. Mintegy 500 drb szarvasmarhát, 300 drb hussertést, pár ezer drb tenyészjuhót és igen sok állami fajbaromfit osztott ki előnyös törlesztési feltételek között és állandóan ellenőrzi, hogy a székely gazda a nyert utasítások szerint ápolja és gondozza a kirendeltségtől kapott marháját.

Évenként 80—100 gazdakörnek közvetlen minisztere megbízásából jó vetőmagvat.

A talajmivélségi és gabonatisztítási gépek százait helyezi el a falusi székely gazda portáján. Elhelyezett az udvarhelymegyei gazdakör tagok között rengeteg sok elsőrendű gyümölcsesemetét, darabonként 10 filléres árban, gondot fordít azoknak jó kezelésére és több községi közlegelőn mintagyümölcsöst létesített. Az idén 30 község havasi közlegelőjét vette javítás alá. A bokortisztítás, fogsolás, trágyázás, fűmögvetés, partkötés és bővizű itatóberendezések létesítése által megyeti alapját az állattenyésztés fellendülésének. Gazdasági előadások szervezése és tartása által terjeszti a nép között a gazdasági szakértelemet és mindent elkövet, hogy a gazdakörök vezetői papokba és tanítóba lelkesedést öntve, hasznos tevékenységet fejtenek ki az egyesületi életben. Létrehozta az udvarhelyi juhturógyárat, amely szép üzleti eredménnyel működik, lelkiismeretes tiszta kezelés mellett jó minőségű és olcsó munkásturót és nagy kelendőségnek örvendő igen finom juhturót termel és hoz a forgalomba, miáltal lendületet ad a vármegyei jövedelmező juhtenyésztésnek.

Ha a Sepsiszentgyörgyön megtartott mezőgazdasági kiállítás sikert mutatott fel, ahhoz az első között járult hozzá Dorner Béla, az ő vármegyéjéből került oda ugyanis a legtöbb és legértékesebb tenyészállat és gazdasági termék.

Munkásságának e rövid vázlatából is kitűnik, hogy Darányi miniszter intencióinak buzgó végrehajtásával teljes mértékben rászolgált az őt ért elismerésre.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk karácsonyi számának előfizetési felhívásában tévedésből

HALDEK

magnagykereskedése

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója.

Budapest, V., Bálvány-u. 6.

vesz

lóhere

magot

kisarankásat :: ::

a belföldi szükségletre 150 koronáig,

nagyarankásat :: ::

a külföld részére 135 koronáig.

„Műtrágyázás” czimvel jelöltük meg azon rovatot, amelyet f. évi január 1-től Cserhádi Sándor, a magyaróvári orsz. növénykísérleti állomás vezetője „Trágyázás” rovatczim alatt vezet. „Kereskedelem és Tőzsde” rovatunk szervezetét illetőleg pedig felhívásunkat azzal egészítjük ki, hogy a gabona, erőtakarmány, vetőmag és fapiaczi tudósításokat a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nek illetékes osztályai szolgáltatják. A „Köztelek” mai számában a szerkesztői üzenetek között számolunk be azokról az általános tárgyú cikkekről, melyeknek használhatóságát illetőleg a szerkesztőség még nem nyilatkozott. A szakrovatokba tartozó dolgozatokról a szerkesztői üzenetekben esetlegesen jelezzük, hogy közölhető-e vagy sem. Végül t. olvasóink tudomására hozzuk, hogy a „Köztelek” közleményeinek 1907. évi tárgymutatóját lapunk legközelebbi számának mellékletében fogjuk kiadni.

Ujév a Közteleken. Az új esztendő első napján az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tisztikara és segédszemélyzete testületileg üdvözölte Rubinek Gyulát, az egyesület igazgatóját. A tisztikar üdvözlését Szilassy Zoltán szövetkezési titkár tolmácsolta, kifejezve a tisztviselői kar azon ragaszkodását, amelylyel igazgatója iránt viseltetik és azon törekvésüket, amelylyel a magyar gazdatársadalom legelső testületének feladatait erejéhez és tevékenységéhez képest teljesíteni óhajja. Rubinek Gyula igazgató szíves szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Vázolta az egyesületre jövőben váró feladatokat, amelyek most már, hogy rendezett politikai viszonyok közt élünk, a produktív munka keretében mozognak. Nagy feladatok várnak most már ránk, — ugymond — amelyek kétszeresen megkivánják a munkás tevékenységet és ezért arra kéri az egyesület tisztviselői karát, hogy ezen munkában továbbra is teljes tehetséggel segítségére legyen, valamint ő is iparkodni fog az egyesületi tisztviselőket tőle telhetőleg támogatni, méltányossági szempontból bármely kívánság is merüljön föl.

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület f. hó 7-én igazgató-választmányi ülést tart. Tárgysorozat: 1. Elnökhelyettes választása. 2. A gyümölcsészeti bizottság újraalakítása. 3. Az 1908. évi költségvetés megállapítása. 4. Segélyek. 5. Indítványok.

A Magyar Gazdaszövetség amerikai munkássága. A Magyar Gazdaszövetség a visszavándorlók letelepítésére irányuló akciójával egyidejűleg a tavaly Amerikában is indított mozgalmat, hogy a kivándoroltak társadalmi és gazdasági jólétét a társulás és az önszervezés alapján emelje. A hazai szövetkezeti mozgalmat az amerikai magyarságra is kiterjesztette a Szövetség. Ennek a munkának a gyümölcsei máris kezdenek mutatkozni. Amint ugyanis Amerikából jelentik, a Bridgeporti Ifjúsági Egyesület nagy sikerrel működik. Csak idő kérdése, hogy a leányok is hasonló nagy egyesületbe tömörüljenek. Az ifjúsági egyesület magyar osztályait szervezik Youngstownban, Sharronban, Buffalóban és New-Brunsvickban. Sok nehézséggel és akadályllyal kell megküzdeni, de mint az eredményekből látszik, a mozgalom nem meddő, sőt a legszebb reményeket nyújtja arra, hogy az idegenbe szakadt magyarok szociális és gazdasági kötelékkel is idelfűzessenek a régi hazához.

Ifjúsági mozgalmak. A magyaróvári gazdasági akadémia gazd. egylete f. hó 14-én tartotta III. szakegyetét, melyen Rácz Imre tb. elnökön kívül a hallgatóság teljes számban jelent meg, amelyen Molnár Bálint elnök olvasta fel: „Az alföldi gazdálkodást megnehezítő okokról” czimű értekezésének második részét. A tartalmas felolvasási szakgyűlés nagy tetszéssel fogadta és egyhangulag az „Évkönyvbe” való felvételre érdemesítette. A következő pont Konkoly-Thege Sándor beszámolója volt „Egy és más az országos diákkongresszusról”. A beszámoló nem közönséges megfigyeléssel vázolta a kongresszus pozitív munkáját. Ezzel kapcsolatosan tárgyalta a magyar iparpártolás fenntartását az óvári gazdaság ifjúság szempontjából. Konkoly-Thege határozati javaslatot nyújtott be, melynek alapján az óvári gazdaságok csatlakozására a társakadémiák ifjúságát felhívják. Ezek után Torday László gyönyörű zongorajátékával szórakoztatta a jelenlévőket.

Téli szőlészeti és borászati tanfolyam. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete 1908 február hó 3-tól 8-ig bezárólag szőlészeti és borászati téli tanfolyamot tart részint Budafokon, részint Budapesten, alkalmasint a „Köztelek”-en. Az előadások naponta d. n. 3 órákor veszik kezdetüket, kivéve Budafokon a pinczemesteri tanfolyamon tartandó előadásokat, melyek délelőtt 10 órákor és délután 3 órákor kezdődnek. Az előadások anyaga a következő: I. Szőlőművelés köréből. 1. A trágyázásról két óra, előadó Cserhádi Sándor, a magyaróvári növénykísérleti állomás vezetője. 2. Ötványok visszaesése, előadó Kosátszky Viktor szőlészeti és borászati felügyelő. 3. Metszés, ismerteti Vargha Imre ny. szőlészeti és borászati felügyelő. 4. A nehéz és kétes talajok betelepítése, előadó Vargha Imre. 5. Talajismeret, tekintettel az ültetendő szőlőfajtákra, ismerteti Dicsenty Dezső m. kir. agrogeológus. 6. Fogatos szőlőművelési eszközök használata, előadó Fend Károly szőlészeti és borászati felügyelő. II. Szőlő-élelmiszeri köréből. 7. A szőlőmoly, előadó Jablonowski József, a rovartani állomás főnöke. 8. A szőlőfűrt peronospora betegsége, ismerteti dr. Istvánffy Gyula egyetemi tanár, a m. kir. ampelológiai intézet igazgatója. III. Borászatból. 9. Erjedés és erjesztőgombák, ismerteti Varsány Lajos tanár. 10. Új borok kezelése. 11. Pinczeszövetkezetek. Melléktermények feldolgozása, előadó Rácz Sándor szől. és bor. főfelügyelő, a pinczemesteri tanfolyam igazgatója, továbbá Krámszky Lajos m. kir. fővegyszer és Pettenkoffer Sándor tanár. 13. Borértékesítés, előadó Drucker Jenő dr., a MSzOE. igazgatója. Ezen előadások közül 10—13-ig ismertettek 2—2 órán át fognak tartatni, a többi előadás 1—1 órát vesz igénybe. Az előadások után egy órai megbeszélésre fog alkalom nyílni. Az előadásokat a MSzOE. tagjai ingyen, a nem tagok 4 K. részvételi díj mellett látogathatják. Ez előadások kivonatos szövegét minden látogatója a tanfolyamnak nyomatva díjmentesen meg fogja kapni. Jelentkezni lehet a MSzOE. igazgatóságánál Budapest, IX., Üllői-ut. 25. sz., II. em. 11. ajtó 1908 január 6-tól 20-ig. Tömeges jelentkezés esetén a tanfolyam ismétlése van tervbe véve.

Komlóbevitel Angliába. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum értesítése: „Londoni levelezőnk, kinek czimét az érdeklődők a Kereskedelmi Múzeumban megtudhatják, komlót keres vételre. Levelezőnk kívánatosnak tartja, hogy az árut a vevőközönség megérkezése után még kifizetés előtt megtekinthesse. Levelezőnk kéri, hogy a neki teendő árajánlatokban az

árut Londonba szállítással számítsák s az áru csomagolási módját írják meg. (15,462.)”

Kertészsegéd tanfolyam. A budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet igazgatósága 1908. évi márczius 1-én kezdődő kertészsegédi két éves tanfolyamra hirdet pályázatot. Célja e tanfolyamnak az ügyesebb és törekvőbb kertészsegédek ismereteinek alaposabb és gyakorlatiabbá tételére. A felvett segédek tulajdonképpen az intézet évi állandó segédmunkásai lesznek és kiképzésük főképpen gyakorlatilag történik, munkájuk fejében a tanintézetben lakást és teljes ellátást, továbbá használatra ágyneműket és nagyobb munkaeszközöket, ruházatra és taneszközökre pedig havonként 15 koronát kapnak. A félével feltételekről a tanintézet igazgatósága Budapesten (I., Ménési-ut. 45. sz.), ad részletes felvilágosítást.

Baromfitenyésztői tanfolyam. A gödöllői baromfitenyésztői munkásnőket képző iskolán 1908. évi február hó 1-ével egy egy éves tanfolyam veszi kezdetét, amelyen 16 és 30 év közötti, magyarul írni, olvasni tudó magyar honos nők vehetnek részt. Az internátussal egybekötött iskola teljesen ingyenes és ezidő szerint 12 növendék felvételére van berendezve, a növendékek havonta 40 korona ösztöndíjat élveznek. Az iskola elméletileg is, főként azonban gyakorlatilag oktat.

Gyümölcsészeti Lexikon ezimen jelenik meg egy kertészeti könyv, amelyet Eötvös Lajos gyümölcskertész ad ki 1908. január havától kezdve, negyedévenként megjelenő füzetekben. A könyv 1500 czim alatt betűsorban fogja gyakorlati alapon részletesen ismertetni a gyümölcsészetben előforduló összes szakközlőket. A fontosabb szakközlők könnyebb megérthetősége, főképp a gyümölcsfák nevelése és metszésénél több mint 400 ábra és kép fog szolgálni. Előfizetési ára egy évre (4 füzet) 4 korona, félévre (2 füzet) 2 korona, mely a szerző czimére Eötvös Lajos Tarczal (Zemplén m.) küldendő be.

Kedvezményes díjtételeket élvező állatszallítványok fuvarleveleinek helyes kiállítására. Már több ízben tettük szövé, hogy a vasutak igazgatóságai nem alkalmazzák az érvényben levő legolcsóbb díjtételeket az állatküldeményeknek, hanem hivatkozva a vasuti üzletszabályzat 51. §-ban, nemkülönben a díjzabás I. rész B. szakaszának B. II. fejezet c) és h) pontjainak határozmányaira; megkövetelik, hogy a versenylovak és tenyészállatok feladásánál a szállító felek a fuvarlevélbe bejegyezzék a kedvezményes díjtétel alkalmazására irányuló kívánságaikat. Amennyiben ezt tenni elmulasztanak, a fuvarlevelek pótlás végett visszaadandók.

Bor-, borcsefze-, must-, szőlő- és gyümölcs-, valamint szőlővesszőküzdemények kedvezményes díj-számítása. A bihari helyi érdekű vasut vonalain bor-, borcsefze- és must- küldemények után a m. kir. államvasutak díj-számítási módzatához hasonló díjkezdmény engedélyezett az 1908. év végéig leendő érvényességgel rovatolás után. Habár a díjtételek barémje magasabbak is mint az államvasutak díjtételei, mindamellett az érmelelki borok keresetesebb tételéhez nagyban hozzá fog ezen körülmény járulni. Nevezett vasut továbbá szőlő és gyümölcs, valamint gyors- vagy teherárúként szállítandó szőlővessző-küldemények után is jelentékeny kedvezményt engedélyezett.

Denaturált marhasó-, kén-szén- és rézgálc-küldemények fuvardíjkezdménye az osztrák vasutakon. Míg nálunk díjzabási uton vannak

A szárított sertés-trágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb trágyanem.

Állami szőlészeti és gazdasági tanintézeti kísérleti telepeken rendkívül előnyösek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevetve.

Árajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut. 21. szám.

2.

a czimbe
fuvardij
biztos
melyek
hatunk.
mennyek
ujitani
hatók a
nyek kö
különb
vizsgáló
alkalmas
ménye
mint 50
10,000
tétélei.
feladás
pedig
Az oszt
az első
ban va
osztrák
mienkér
fuvardij
árunknál
feladás
vonalon
ként 10.
darabár
25—35%
míg 10,0
különb
delt rész
osztrák
méréske
méréske
lenti a
elmondh
gazdatár
ményt
után ezt

Apró
törvény
hozzá
haszná
talált bo
mesterse
mennyis

Uj cz
démiai
münösít
adta me

Gazda
szeszfőz
tulajdon
akadémi

Allami
seczen,
Dorosma
szombat

27-én P
Nagyata
február

váron, 6
Sepsisze
1908.

folyam
gazdasá
1908.

szarvasz

A bar
nagy jó
ben roha
de a kü

LOK
TAL

A M

pesi m.
1908. évi
kétéves
a e tan-
kertes-
yakorlat-
nek tulaj-
munkási
korlati ag
ntézetben
számlatra
zöket, ru-
onkint 15
ól a tan-
Ménesi-ut

gödöllői
iskolán
éves tan-
és 30 év
magyar
ernátussal
és ezidő-
rendezve,
szülőndíjat
ként azon-

jelenik
Lajos
hsvától
zetekben.
ban fogja
ertetni a
szakdolgo-
könyvebb
nevelése
és kép
(4 füzet)
a, mely a
(Zemplén

llatszálit-
tása. Már
utak igaz-
nyben levő
ményeknél,
szabályzat
I. rész B.
pontjainak
a verseny-
állító felek
vezményes
anságaikat.
a fuvar-

nöles, vala-
nényes díj-
vonalain
an a m. kir.
z hasonló
1908. év
olás útján.
ak is mint
ett az érme-
ban hozzá
zett vasut
ors- vagy
demények
edélyezett.
rézgálliz-
osztrák
on vannak

a czimben jelzett küldeményekre vonatkozó vasuti fuvardíjkezdmények biztosítva és így mintegy biztos alapra vannak fektetve azon fix díjtételek, melyekkel minden körülmények között számíthatunk, addig az osztrák vasutak ezen díjkezdeményeket hirdetés útján évről-évre meg szokták ujtani és így ezen kedvezmények nem mondhatók állandóknak, amelyekkel minden körülmények között számolni lehet. Lényeges azonban a különbség, ha a fuvardíjengedményt teszszük vizsgálódásunk tárgyává. Így az emberi élvezetre alkalmatlan, *denaturált marhasó* fuvardíjkezdménye az osztrák vasutaknál úgy darabárunknál, mint 5000 kg. fuvarban az A. osztályu díjtétel, 10.000 kg. feladásánál pedig a 3. külön díjszabás tételei. A MÁV. vonalon az első két mennyiség feladásánál az A. osztály, 1000 kg. szállításonál pedig az külön díjszabás tételei érvényesek. Az osztrák kedvezmény előnyösebb 3-8%-ka az első két mennyiségnél, míg kocsiakományokban való feladásnál 60-80%-ka nagyobb az osztrák vasutak által engedélyezett mérséklés a miénkénél. A szőlőtetű irtására rendelt *kénszénny* fuvardíjmérséklése az osztrák vasutakon darabárunknál a II. osztályu fuvardíj 50%-a, 5000 kg. feladásánál az A. osztály 50%-os díjtétele, a MÁV. vonalon darabáru feladásánál az A. osztály, kocsin-ként 10.000 kg. feladásánál a C. osztály. Az előny darabárunknál az osztrák vasutak javára mintegy 25-35%, 5000 kg.-os küldeményeknél 30-45%, míg 10.000 kg.-os küldeményeknél nincs lényeges különbség. Végre a peronospora leküzdésére rendelt *véggálicz és kristály azurin* küldemények az osztrák vasutakon a helyi díjszabás 50%-os díjmérséklésének kedvezményében részesülnek. Ezen mérséklés szintén az osztrák vasutak javára billenti a mérséklés nagyságának mérvét. Joggal elmondhatjuk tehát, hogy az osztrák vasutak a gazdátársadalomnak nagyobb fuvardíjkezdményt biztosítanak, mint a hasonló árucikkek után ezt a m. kir. államvasutak teszik.

Apró hírek. Elvi jelentőségű határozatok a bors-törvényről. 1. A borspróhoz víz vagy más anyag hozzáadása tilos, bármily czélra legyen is az használva. 2. Oly esetben, midőn gyanusnak talált boroshordók összekevertének és tartalmuk mesterséges borknak nyilváníttatik, az összes bormennyiség denaturálása elrendelendő.

Uj cím. A Rodiczky Jenő dr. gazdasági akadémiai igazgató vezetése alatt működő *gyapjú-minősítő intézetnek* ő felsége az „országos” jelzöt adta meg.

Gazdasági dátumok. 1908. január 5-20-ig szeszfőző tanfolyam gazdatisztek és szeszgyártulajdonosok részére a kassai m. kir. gazdasági akadémián.

Allami ménék szétosztása január 14-én Verseczen, 16-án B.-Csabán, 18-án Baján, 20-án Dorosmán, 21-én Nagy-Kőrösön, 21-én Rimaszombaton, 23-án Eperjesen, 25-én Turiaremetén, 27-én Pálicsban, 27-én Sz.-Németiben, 28-án Nagyatádon, 28-án Debreczenben, 31-én Nyitrán; február 3-án Jászberényben, 5-én Székesfehérváron, 6-án Komáromban, 12-én Deésen, 14-én Sepsiszentgyörgyön, 15-én Homoródon.

1908. február 1-4-11 április 15-ig szeszfőző tanfolyam szeszgyárvezetők részére a kassai m. kir. gazdasági akadémián.

1908. február havában nagyszabású tenyész-szarvasmarha- és lókiállítás Zombolyán.

A baromfityenyésztésből mikép lehet állandó és nagy jövedelmet biztosítani? A legutóbbi években rohamosan emelkedett nemcsak hazánkban, de a külföldön is a hus ára. Természetes követ-

kezménye lett ennek aztán az, hogy a közönség a baromfihus és tojásfogyasztást óriási mérvben fokozta s így a baromfi és a tojás ára is lényegesen emelkedett. Kétségtelenül bebizonyított pedig az, hogy a legelősebben állítható elő a baromfihus és tojás, csak tudni kell annak módját, mert ismeretes dolog az, hogy nem minden baromfi való hus- vagy tojástermelésre s nem minden vidéken lehet az egyik, vagy másik tenyészirányt sikeresen folytatni. Ezen fontos tenyésztési ágazat kellő fellendítésére nagyon jó eszközünk van s ez a *Hveblay* Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő baromfityenyésztő szerkesztésével hetenként megjelenő „Baromfityenyésztés” című szaklap, mely immár újévtől kezdve a 6-ik évfolyamba fog lépni. Ezen képes heti szaklapot a szerkesztőség (Rákossiget) mindenkinek, aki levelező-lapon oda fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küld mutatón, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e hézagpótló lapot minden tenyésztő megismerje s abból állandó és nagy haszna legyen. A „Baromfityenyésztés” felöleli és a legteljesebben tárgyalja a gazdasági és sportbaromfi, éneklő- és díszmadár, galamb és házinyultenyésztési és értékesítési kérdéseket. Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisczudák, iparosok és magánzók egyaránt használnak és élvezettel olvashatják a „Baromfityenyésztés”, a magyar baromfityenyésztési ügy igaz barátját. Előfizetési ára: egy évre 10 kor., félévre 5 kor. Előfizetési pénzek e czim alatt: „Baromfityenyésztés” szerkesztősége: Rákossiget, Budapest mellett küldendők. Lelkészek, tanítók és óvónők a lapot egész évre 6 K., félévre 3 kor.-ért rendelhetik meg.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A még mindig enyhe és helyenként csapadékos időjárás a késői nyerge vetések fejlődésére igen jótékony hatással van, úgy, hogy már a legkésőbbi vetések is kezdenek kelni.

Baja. Az időjárás enyhe és esős. A vetések még mindig erősödnek és jők. Az utak rosszak, gabona alig jön a piacunkra. Az irányzat lanyba, de kinalat sincs.

Kaposvár. Időjárás enyhe, esős, i-tott gyengébb éjjeli fagyokkal.

Léva. Három nap óta folyt a esik a hó; eddig nagyobb-részt elolvadt, de máttól kezdve hűvösebb az idő és a hó már nem olvad és takarja a vetést.

Losonez. Ujra havazik, az időjárás enyhe.

Miskolc. Májg ködös, nyirkos, esős napjaink voltak, csak ma éjjel fagyott. E nyír-ös levegő igen kedvező volt, pótolta az ősi eső hiányát.

Nagybeskerek. Az időjárás egész héten keresztül száraz és enyhe volt. Tegnap ősi időjárás állott be. A vetés a kedvező időjárás folyán szép, csak szükséges volna egy hótakaró az esetleges fagyok ellen.

Nagykanizsa. Esőzés és havazás van napirenden. A vetések eddig kielégítők.

Nagyszentmiklós. Kellő csapadék mellett a föld jól árik az, bár volt egy kevés fagy is napok előtt. Helyiely-közel másodsor is vetettek ősziakat, tehát ezekre a hótakaró elkerülhetetlenül szükséges, mert e gyöngye növényes eseti g milderestől kifagyhatnak.

Nyiregyháza. Teg-ape-ótt kemény, hideg szeles idő, később sarvas hóesés 3-4 méiméter. Tegnap újból hideg szeles idő s ma reggel óta sűrű hóesés. Remélhető, állandó takaróként a megfagyott földnek. Csakis a trágyahordás és dohánymunka foglalkoztatja a gazdásigokat.

Nyitra. Az időjárás enyhe, gyakori hóeséssel; a vetéseknek az annyira óh jött hótakarója megvan. A marhaállomány már mindenütt az istállókba szorult. Még több hó és a komoly tél idő beköszönte igen kívánatos lenne. Az ősziak állása eddig kielégítőnek, sőt jónak mondható.

Páncsova. A buzavetések gyönyörűen állanak

Temesvár. A vetések szépen kikelték Az időjárás enyhe.

Versecz. Az összes vetések szépen kikelték.

NYILTTÉR.)*

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a káli, amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, úgy az árpának és szőlőnek. Különösen szegények káliban a homok- és tőzegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a phosphorsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálisó bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legelősebben vásárolhatjuk. A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kállisvídikétus mezőgazdasági tájékoztató Irodája

Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpalyaudvar” czimzett gyapjúküldemények M. A. V. összes vonalon tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden-nemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály - Gyapjuárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

PÉTERFY bácsi MESÉI.

Jó gyermekeknek legszebb ajándék.

- Széketly mesék 50 kép
- Virág mesék 32 kép
- Cz-gány mesék 41 kép
- Petőfi regék 4 kép

Színes költésben darabja: 1 K.

Czím: Péterfy Tamás író, Bpest, IX., Köztelek.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősségét.

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZÍVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

AKI SZABADALMAT akar szerezni, az forduljon TÖRÖK LÁSZLÓ ügyvédhez. HITES SZABADALMI ÜGYVIVŐHÖZ (KIR. TÖRVÉNYSZEKI HITES SZÁ. ÉRTŐ) BUDAPEST, VII., Rákóczi-(Kezsi)-ut 30. szám. Telefon 87-02.

Megjelent!
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
 az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára szerkesztésében a
Köztelek Zsebnaptár
1908. évi folyama
 A „Köztelek Zsebnaptár“ tizennegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a napi rész, a jegyzéknaptár és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.
 Megrendelhető a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Most jelent meg BUDAY BARNA DERÜLT ÉGBOLT ALATT
 című elbeszélés kötet. A vaskos kötet ára 3 kor. Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereskedésében, Budapest, VI., Andrásy-ut 10. sz.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.
Budapesti gabonátözsde.
 (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek“ részére.)
Napijelentés a gabonátözsdéről.
 1908 január 3.
 A készárunál érdekelt nagy lisztgyárak nem követelték a határidőzlet spekulánsait; míg ezen csoport a tegnapi beállott hideg időjárás és lényegesen emelkedett amerikai jegyzést 4—50 fillér emelkedésre használta fel, sajnos, a kézbarna árai stagnáltak és alig jelentkező vételkedv mellett az áruk változatlanok maradtak. Forgalom 40-0 q.-ra terjedt.
 Ross az eddigi vezetőszeret elvesztette, árai erősen csökkentek, majdnem 2 K. olcsóbbodást kell konstátálnunk aránytalan magas nívójával szemben. Jegyzünk 22-40 K.-val Budapest paritásán.

Arpa elhanyagolt, a kevés forgalomba került tételek 15'30—15'40 K. mel ett értékesítetők. Kőbányai fograsztásra 16 K.-ért jegyezhető.
 Zab valamivel keblem-sebb.
 Tengeri folyton érdeklődéssel találkozik, tiszavidéki állomásokon 12'80—13 koronát, Budapest távoliságban 13'85—13'95 K. és ab Kőbánya 14'00—14'60 koronát fizetnek.

Eladatott:
 Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 26 K. 40 f. 100 mm. 78 k. 26 K. 40 f. 150 mm. 75 k. 26 K. 25 f. 100 mm. 77 k. 26 K. 25 f., 150 mm. 76'3 k. 25 K. 90 f., 100 mm. 76'7 k. 25 K. 90 f., 500 mm. 70'2 k. 25 K. 90 f., 100 mm. 75 k. 25 K. 20 f.
 Pesti: 1000 mm. 78'5 k. 26 K. 0 f., 100 mm. 75 k. 25 K. — f.
 Fejérmegyei: 100 mm. 75'8 k. 25 K. 40 f.
 Felsőmagyarországi: 350 mm. 77 k. 25 K. 60 f.
 Ross: 100 mm. 22 K. 25 f. pp.
 Új-tengeri: 200 mm. 13 K. 10 f., 100 mm. 13 K. 80 f. pp.
 Zab: 200 mm. 16 K. 60 f., 200 mm. 16 K. 60 f.

Határidőárak.
 (Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra	26'04 K.
„ 1908 októberre	21'40 „
Rozs 1908 áprilisra	23'50 „
„ 1908 októberre	18'90 „
Zab 1908 áprilisra	16'74 „
Tengeri 1908 májusra	14'54 „
Repcze 1908 aug.—szeptemberre	33'40 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. január hó 3-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)
 Felhozott a szokott községekben 67 szekér réti széna, 11 szekér muhar, 18 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 2 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 200 zsák szecska.
 A forgalom lanyha.
 Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 74—92, muhar 820—920, zsupszalma 660—700, alomszalma 500—520, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány 600—700, zabosbukkony 860—900, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 660—660. Összes kocsiszám 110. Összes súly 132,000 kg.

Vetőmagvak ólomzárólasa.*)
 Budapest, 1908. január 1.
 A budapesti magy. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1907—1908. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségekkel ólomzárta:

Ólomzárólató fél	m é t e r m á z s a			
	Luczerna	Lóhere	Egyéb	Összesen
M. Mezőg. Szöv. Budapest	1364	2470	31	3865
Mauthner Odón, Budapest	1872	1590	—	3462
Haldek Ignác, Budapest	423	36	—	739
Szalay Gyula, Budapest	207	114	20	341
L. P.** közraktári váll., Budapest	53	71	—	124
Beimel és fia, Budapest	52	65	—	117
Lichtenstein Miksa, Pa-Tóviskes	80	—	—	80
Szemere és György Budapest	—	8	—	8
Frommer A. H. ut. Budapest	3	—	—	3
Összesen	4054	4634	51	8739

*) A hazai mezőgazdaságra káros amerikai heretféle magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárta.
 **) Leszámitoló és pénzváltó banknak olvasandó L. P.

Vetőmagvak.
 A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

Lóheremag irányzata változatlanul szilárd. Kiszemű aranyat tartamáró vagy arankamentes áru már alig fordul elő s így tisztításra alkalmas áruert igen magas árak érhetőek el. A belföldi szükséglet részére csakis ezen mag jöhet tekintetbe s a meglévő készletek alig lesznek elegendők az előreláthatólag rendkívül nagy szükséglet kielégítésére. Nygarankás mag kü föld főleg Anglia részére igen keresett s arra ennek folytán további emelkedésben részesült.
 Luczernamag állandóan élénk keresletnek örvend s minden piacra kerülő áru teljes napi áron könnyen elhelyezésre talál.
 Búzaaim szilárd irányzatot követ s árai emelkedő irányzatban mozognak.
 Bükköny iránt az érdeklődés a gazdák részéről még nem kezdődött meg s miután külföld részére sincs nagyobb kereslet, az árulet csejdes mederben mozog s árai változatlanok maradtak.

Nyersáru 100 kg.-ként árai a következők:

	korona
Lóheremag nagyarankás	140—152
„ arankamentesítése alkalmas	152—162
Luczernamag szép sárga színű	136—146
„ kereskedelmi áru	120—128
Baltacsim	33—35
Biborheremag	40—44
Bükköny	1750—18—
Nyulszapuka	126—142
Mák	—

Gazdasági áruszükségleti ezikkek.
 (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

Zsiradékok. Változatlan irányzat s kismértvű forgalom mellett a zsiradékok a lefolyt héten nem változtak.
 Jegyzések:
 I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsisakományok vételénél, nobíz minőségű — 112—113 F.
 Könnyebb minőségű — 107—108 „
 I. r. perzselt (paraszt) szalonna — 120—121 „
 I. r. pestvárosi diánsziszir, nagy hordókban 140—141 „
 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

Szeszüzlet.
 A szeszüzletben e héten változatlan szilárd irányzat uralkodott és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.
 Elkelt finomított szesz adózva 166—166'50 K., adózatlanul 67—67'50 koronáig.
 Élesztőszesz adózva 164 kor-ig, adózatlanul 65 kor-ig nagyban azonnali és január—márciusi szállításra.
 Denaturált szesz nagyban 56 K.-ig kelt el hordóval együtt kötésre.
 Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás nagyban 61'0—62— kor. volt ajánlva élénk vételkedv mellett.
 Budapesten a kontingens nyersszesz ára 62'50—63'50 K.
 Bécsi jegyzés — K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	166	66'50
„ adózatlan	67	67'50
Élesztőszesz adózva	164	164'50
„ adózatlan	65	65'50
Nyersszesz adózva	164	164'50
Denaturált szesz	56	56'50

Az árai 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendőek.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök
 az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb
„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek
 Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy haterőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.
KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.
 Telefon 69. szám. 1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve. Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 január 3-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Húsok						Élősúly mm. koronákban									
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm filérekben		birkahús		marha-hús		borjúhús		sertéshús		marha-hús		borjúhús		sertéshús	
											I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.		
						100 kilogrammonként										100 db										
korona értékben																										
Arad	23.60	21.20	14.40	14.40	12.50	6.50	7.00	320	—	10.00	160	142	200	160	160	140	110	70	60	80	70	90	80			
Baja	23.10	21.80	15.20	14.70	13.20	6.00	6.00	260	220	8.00	140	132	144	136	133	128	120	54	51	106	102	93	94			
Békés-Csaba	24.80	—	14.40	—	14.80	7.00	7.00	220	180	6.00	128	120	160	140	136	—	88	70	60	80	70	88	76			
Debreczen	25.00	22.00	14.40	16.00	12.40	4.20	4.40	400	240	6.60	132	116	172	128	168	160	83	76	66	92	—	—	—			
Eszék	24.50	—	—	15.50	14.00	12.00	12.00	240	260	10.00	148	140	200	160	144	128	104	72	64	104	90	104	90			
Győr	24.20	23.40	16.80	17.00	14.40	5.00	4.20	280	240	10.90	160	144	180	160	160	140	—	78	68	96	84	100	92			
Kaposvár	24.00	21.00	17.00	16.00	15.00	3.00	3.20	300	—	5.60	154	150	178	170	136	130	94	70	67	96	85	103	—			
Kassa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Léva	24.00	22.00	15.80	16.60	14.40	6.00	6.00	260	220	8.00	128	120	160	140	140	130	104	80	70	96	84	104	92			
Losonc	25.00	22.80	16.00	17.00	15.70	4.50	5.50	200	180	8.00	136	128	160	152	144	136	—	70	64	100	92	128	110			
Miskolcz	22.00	21.00	15.00	17.00	13.00	—	4.30	320	260	7.20	136	144	170	160	150	144	96	60	52	108	100	122	112			
Nagybecskerek	21.80	18.50	13.40	14.60	12.20	6.50	6.00	304	250	6.60	—	—	—	—	—	—	—	62	60	100	90	88	80			
Nagykanizsa	22.80	22.00	16.00	16.00	14.00	4.50	5.00	280	240	7.00	160	130	180	170	150	130	104	80	60	90	80	20	86			
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Nagyszentmiklós	24.00	21.00	13.60	14.40	12.80	9.00	9.00	240	200	7.00	152	148	162	—	144	—	100	90	80	100	—	46	40			
Nagyvárad	24.00	22.00	14.00	14.80	12.60	6.00	6.00	300	220	8.00	128	112	180	160	160	136	96	88	56	—	—	108	180			
Nyíregyháza	23.60	21.60	14.00	15.60	12.60	3.20	4.00	220	—	7.00	136	128	190	160	136	128	—	76	60	100	90	120	112			
Nyitra	24.00	23.40	16.40	16.20	14.20	6.00	6.00	200	180	6.60	120	112	144	136	152	144	112	80	64	90	80	100	88			
Pancsova	21.00	—	12.50	14.20	12.50	7.00	8.00	280	260	8.00	136	128	160	140	144	136	70	72	68	92	90	84	80			
Pápa	24.40	23.10	16.80	16.40	14.80	4.60	4.40	190	180	9.00	120	104	160	140	144	136	80	80	64	92	76	104	88			
S.-A.-Ujhely	25.40	23.20	14.00	16.40	14.40	4.20	4.60	290	250	7.50	128	120	160	152	144	112	—	—	—	96	92	94	96			
Sopron	24.10	23.60	17.00	16.90	15.50	6.00	6.00	270	240	9.00	176	136	240	180	200	160	—	83	60	100	94	100	84			
Szatmár	24.80	22.60	13.60	15.60	14.80	5.30	5.80	230	220	8.00	136	128	160	152	136	128	104	—	—	—	—	—	—			
Szentes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Szolnok	23.20	—	13.10	13.60	13.40	7.00	6.00	200	190	8.00	150	140	200	190	170	160	110	85	80	100	90	106	98			
Temesvár	23.40	21.20	14.00	14.20	12.60	—	—	—	—	—	164	—	194	—	140	—	—	90	—	100	—	95	—			
Uj-Arad	23.40	21.20	14.40	14.40	12.50	6.00	6.50	300	—	9.00	136	128	160	150	128	120	100	65	55	70	60	85	75			
Versecz	20.00	18.00	14.40	14.60	12.00	5.00	6.00	240	—	8.00	128	—	180	—	140	—	100	76	72	110	—	100	—			
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Zenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

Nemzetközi gabonapiacz 1907 december 31-től 1908 január 4-ig.

Kelet		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos Ayres	Óbessz	Batáridő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
		Effektiv árak											Netóridő árak				
Buza	3	25.70	21.96	27.00	25.10	27.14	21.24	20.08	18.64	17.02	19.96	Január	26.34 ¹	21.23 ²	—	21.52	—
	31	25.90	21.96	27.20	27.10	27.14	21.44	20.02	18.64	17.02	19.96	Február	21.61 ³	21.06 ⁴	26.40 ⁵	21.84 ¹	19.88 ⁶
Rozs	3	22.90	—	24.00	24.50	24.48	17.70	—	—	—	—	Január	3.58 ⁸	—	—	17.70	—
	31	23.70	—	24.60	24.50	24.48	17.84	—	—	—	—	Február	19.04 ⁵	—	25.52 ⁴	18.08 ¹	—
Zab	3	17.00	—	17.70	16.00	22.52	—	—	—	—	—	Január	16.82 ⁸	—	—	—	—
	31	17.20	—	18.00	16.00	22.52	—	—	—	—	—	Február	16.90 ⁵	—	20.04 ⁶	—	—
Tengeri	3	14.10	14.82	16.40	17.20	19.17	—	14.68	11.68	16.82	—	Január	14.60 ⁴	11.14	—	—	—
	31	14.10	14.82	16.40	17.20	19.17	—	14.68	11.68	16.82	—	Február	—	—	17.56 ⁴	—	12.30 ⁴
Árpa	3	15.70	—	20.80	20.00	25.07	—	—	—	—	—	Január	—	—	18.12 ⁵	—	—
	31	16.10	—	20.80	20.00	25.07	—	—	—	—	—	Február	14.60 ⁴	—	17.64 ⁴	—	—

Jegyzet: 1) január—április. 2) március.
3) április. 4) május. 5) október.
6) december.

Villamos erőátvitel, világítás, csillárok.

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI GYÁR

BUDAPEST.

Tervez és épít 1876 óta.

Lutza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek“ részére. Budapest, 1908. január 2 án. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, szákosztul. Kötelezett-ség nélkül.

Table with columns Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7 and rows for prices of flour and other goods.

Table with columns for flour types (II, III, I, WR, II/b, III, IV) and prices.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-kint Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, szákosztul.

Table with columns Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7 and rows for flour prices.

Table with columns for flour types (O, O/L, I, WR, II, II/b, III) and prices.

Az abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-kint.

Table listing prices for various types of flour and bran products.

Hideghus-vásár az Orczi-úti élelmi piacon 1908. év január hó 3. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.) Felhozott Budapestről 32 árus 67 drb sertést, 2 árus 14 drb süldőt, 2800 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájat.

Videkről és pedig 3) drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 138-170, süldőhús 1 kg. 152-180, füstölt sertés-hus 1 kg. 152-180, szalonna zsirnak 1 kg. 128-140, füstölt szalonna 1 kg. 152-176, háj 1 kg. 140-170, disznózsír 1 kg. 152-160, kocsonyahús 76-112, füstölt sonka 1 kg. 176-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1908. év január hó 3. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.) Felhozott Budapestről 83 árus 45 drb sertést, 2 árus 14 drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 1600 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 445 drb sertést, - süldő. Forgalom gyenge. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128-200, 1 q 120-124 K., süldőhús 1 kg. 160-200, füstölt sertés-hus 1 kg. 160-180, szalonna zsirnak 1 kg. 132-140, füstölt szalonna 1 kg. 160-180, háj 1 kg. 144-148, disznózsír 1 kg. 156-160, kocsonyahús 1 kg. 80-100, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1908 január 2.

Table with columns Fölhajtattott and Árak (drb.-kint korona) listing horse prices.

Budapesti szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1908 január 2.

Table with columns Fölhozattott and Árak (kilogrammonként és súlyban fillérekben.) listing sheep prices.

Eladatlan maradt - drb élő borju, - drb rugott borju, - drb élő bárány, - drb lesszurt bárány.

Irányzat: élénk, árak változatlanok.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1907 december 30

Table with columns Fölhajtattott and Árak listing sheep prices.

Eladatlan maradt - drb juh, - drb kecske.

Irányzat: élénk, árak változatlanok.

Á r a k:

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben.)

Table listing prices for various types of wool and other goods.

Irányzat:

Budapesti vágómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1908 január 2.

Table with columns Fölhajtás összege and Minőség szerint listing pig prices.

Á r a k

(100 kilogr.-kint élősúlyban mindegy levonás nélkül fillérekben.)

Table with columns 1908. január 2., I. rendű, II. rendű, III. rendű listing pig prices.

Irányzat: minthogy a szükséglet nem nagyobb, lanya, jó minőségek ára 2 kor.-al emelkedett.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 január 2.

Table with columns Heti fölajtás összege and Árak listing pig prices.

Table with columns Napi árak fillérben and Árak listing daily market prices.

1) Az árak élősúlyban levonás nélkül értendők. 2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élőtűly és 40% levonással, kilogrammonként értendők.

Irányzat: a vásár élénk, az árak változatlanok.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „Köztelek“ részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Table with columns Árak listing prices for various types of pig products.

Soványserzés-árak.

(Kredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker., Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek“ részére.)

1908 január 2.

Table with columns Árak listing prices for various types of pig products.

Árak élősúlyban kilogrammonként 40% engedmény.

Irányzat: változatlan.

Bécsi juhvásár.

1908. január 2

Table with columns Fölhajtás and Árak listing sheep prices.

Irányzat: szilárd, kg.-kint 1 fillérel drágább.

Bécsi szurómarhavásár.

1908. január 2.

Table with columns Fölhozattott and Árak listing sheep prices.

Irányzat: lanya, primaborju 4-6 fillér, összes többi minőség 8-10 fillérel olcsóbb. Öltött sertés 6 fillérel olcsóbb, többi változatlan.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Table listing auction results for various properties and goods.

Január 21. Szarvasi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság Miksa	Lusztig	103800
Január 28. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Janos	Réthy	178662
Febr. 15. Szegedi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság József	Kopasz	42800
Márcz. 9. Nyírbátori kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Sándor	Kende	91387
Márcz. 10. Nagyváradi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Adolf	Weiszlovits	130538

Szerkesztői üzenetek.
Beszámoló

- az 1907-ről visszamaradt általános tárgyú dolgozatokról.
1. „A kisbirtokosok szakismeretének fejlesztéséről és a parcellázásról.” Tisztogatos általánosságban tartott czikk. Nem közölhető.
 2. Amerikai tanulmány. Felhasználjuk.
 3. Az istállóban. Sem a tárgy, sem a feldolgozás nem olyan, hogy tárczának adhassuk.
 4. A visszavándorlás és a mezőgazdaság. A különben elmesésre méltó gondolat kidolgozott czikk közismert dolgokat tárgyal hosszasan, ezért nem használhatjuk.
 5. A paraszti birtokok forgalma és a földéhség. Alkalmilag sorra kerül.
 6. Az állatvédelem a gazdasági érdekek szolgálatában. Tarczaként nem hozhatjuk. Megrövidítve és a szakszerűség szempontjához közelebb hozva használható volna. Esetleges átdolgozás végett a kézirat szerző rendelkezésére áll.
 7. Községi gazdátársasági állások szervezése. Felhasználjuk.
 8. A kenyér. Inkább napilapba való. Mi nem használhatjuk.
 9. Agrárlap, agrárpárt. Elteszszük jobb időkre. Most hiábá válnának elő vele, mert az erre irányuló akció, sőt ennek szándéka is teljességgel hiányzik.
 10. Mezőgazdasági szakoktatásunk. Jó és okos czikk, habár új dolgokat nem is tartalmaz. Alkalmilag igyekezzünk hasznosítani.
 11. A gazdasági ismétlésekről. Alkalmilag sorra kerül.
 12. A földbirtokosok helyzetéről, különös tekintettel a középbirtokosokra. A közlendők közé soroztuk.
 13. A gazdátársadalmi szervezkedéshez. Nem használhatjuk.
 14. Egy teli kirándulás viszontagságai. Ez a tárczaszerű feldolgozás se sikerült.
 15. Az okleveles páriák. Rendkívül éles hangja miatt nem közölhetjük.
 16. A legelők jelentősége. (Zs. J.) Csupa általánosságokat tartalmazó emlékezés. Gyakorlati ferfaktól gyakorlati közleményre várnunk.
 17. Tíz huszter gazdasági munkaház. A dícsítésnek szenvedélyes hangján van megírva. Közlése inkább az udvariasság czéjéért szolgált volna, mint a közérdek.
 18. Szervezkedés az ember ellen. Nem használhatjuk.
 19. Nyit levél. (A parcellázásokról) Igen helyes kis dolgozat, de semmi olyat nem tartalmaz, amit már a legkülönbözőbb megvilágításban ne tárgyaltunk volna.
 20. Tanfolyam állatpolgók számára. A tárczaszerű feldolgozás nem sikerült, de a kéziratot alkalmilag felhasználjuk.
 21. Állati hullaanyagok a cigánykérdés szolgálatában és
 22. A határszéli rendőrségnek. A felhasználandók közé soroztuk.
- Ama régi esztendő közgazdasági tárgyú dolgozatok, melyeket ezuttal nem soroztunk elő, nem közölhetők tekintendők.
- Tisztelt munkatársainkat ezúton is kérjük, hogy ne általánosságban való emlékezéseket, hanem gyakorlati tapasztalatokon és megfigyeléseken alapuló dolgozatokat küldenek be. Csakis ilyen dolgozatok potolnak hézagot nálunk.

K. D. Bárca. A mezőgazdasági szeszgyár munkásait a kerületi munkásbiztosító pénztárnál betegség és haláleset ellen biztosítani kell. Így intézkednek az 1907. évi XIX. t.-cz. 1. §-ának 12. és 3. §-ának harmadik és huszonhatodik pontjai.

A kérdésnek a nyári munkásokra vonatkozó része nem eléggé világos és így azt nem tudtuk megérteni. Ha a kérdés arra vonatkozik, hogy micsoda kötelezettségei vannak a munkaadónak a megbetegedett munkásai szemben, akkor utalunk az 1898. évi II. t.-cz. 33. §-ára, amely szerint a munkaadó köteles a munkaközben megbetegült idegen községbeli munkás gyógykezeléséről és ellátásáról legfeljebb 8 napig gondoskodni s ha a betegség 8 napnál tovább tart, a községi előjáróságot intézkedés végett értesíteni.

Sz. F.

P. I. Bakófa. A vevő nem köteles a melaszkeveréket elfogadni, ha más anyagokból áll, mint aminőkre a kötés történt. Miután a gyáros 10% olajpogácsa helyett valószínűleg ugyanannyi szár. répaszeletet kevert a melaszhoz, legalább is a két takarmány piaci ára közötti különbségre tarthat igényt, vagyis ha pl. a pogácsa q-ja 16, a szeleté 13 K, akkor 100 q melaszkeveréknél 30 K. értékkülönbség áll be. De a szállított melaszkeverék még abban is különbözik a garantálttól, hogy 10%-al

nagyobb a víztartalma, ami annyit jelent, hogy a gyáros ebben az irányban 244%-al károsította meg, mert 8% szárazanyag helyett csak 8%-ot szabított, ez tehát szintén levonandó az árból. Ennélfogva a számítás menete a következő: 100 q. melaszkeverék kialakított ára 1150 kor; ebből lemegy 30 kor a pogácsa biányárt s a fennmaradó összeg 244%-a a nagyobb víztartalom miatt; a tartozás tehát 1092 kor. 70 fillér.

Cs. I.

H. L. Ormányos. Levelét elolvastuk, de kérdést nem találtunk benne s ezért nem válaszolhatunk mást, mint azt, hogy granuja alapos, mert a fejletlen répa kevésbé tartós, mint az, amelyik teljesen kifejedt, valamint hogy azt is helyesebb, hogy a romlékonynak mutatkozott répát be fojja savanyítani. Ha a „Köztelek” 1905. évi. 1-ső száma kezénél van, olvassa el a „Répabeványítás sülyesztett kazamban” című czikket.

Cs. I.

B. L. Kölece. Ha az ön felmondására főnöke kijelentette irásban, hogy azt el nem fogadja s ön ezen kijelentésbe belevágott, a felmondás oltá vendő, mintha meg nem történt volna. Aki a felmondást annak idején visszautasította, most tíz hónap múltán ugyanazt a felmondást el nem fogadhatja, hanem ha az ön szolgálati szerződését meg akarja szüntetni, ezt csak törvényes úton teheti. Tiltakozzék tehát a felmondás utólagos elfogadása ellen és tudassa az illetővel, hogy állását felmondottnak nem tekintheti. Ha mégis márcziusban elkötözésre kényszerítik, jogában áll egy félévi fizetést követelni. Azért félévit és nem egész évit, mert a gazdasági gyorskoriati vizsga czakis az 1900. évi XXVII. t.-cz. 25. §-ában foglalt rendelkezések szempontjából bír a tanítészeti végbonyvitvánnyal egyenlő értékkel, egyéb tekintetekben azonban azt nem pótolja, tehát egy évi felmondásra nem jogosít, ebből a szempontból a gyakorlati vizsgát tett gazdaságit az oklevéllel nem bírók kategóriájába esik. Olvassa el a gyakorlati vizsgáról nyert bizonyítványának utolsó bekezdését; ott ez a korlátozás világosan bennefoglaltatik. Az ilyen kereset a bíróság elé tartozik és pedig 1000 kor. értékű a járásbírószágon felül a törvényszék elé. Hogy mikor adja be a keresetet, az ön tevékenységétől függ, a szolgálatból való eltávazása előtt azonban a kereset benyújtása időelőtti volna. Minthogy az illetőnek ugy a fővárosban, mint a vidéken rendes lakása van, a budapesti és a vidéki bíróság egyaránt illetékes és a kereset bármelyiknél benyújtható.

Sz. F.

R. I. I. A példátlan szárazság országsszerte megakadályozta a korai őszi vetést. Nyilvánvaló tehát, hogy a haszonbérbeadó vismajor folytán nem lehetett eleget azon szerződési kötelezettségének, hogy a vetést okt. végéig elkészítse. Ennélfogva őt mulasztás nem terheli, kárpótlással nem tartozik és a haszonbérő a novemberi vetést átvenni köteles.

Sz. F. Vízlevezető barázdák tisztítása nem tartozik a vetés elkészítéséhez.

3. A szalma októberi átadásának semmi értelme sem volt ha a haszonbérlet jan. 1-én kezdődik. Követelje a jan. 1-iki köszletének fölvetelét és megállapítását. Egybíránt a dolog öre neve jelentőséggel nem bír, mert a haszonbérlet lejártával nem egy bizonyos mennyiséget, hanem az utolsó évben termelt szalmát lesz köteles a tulajdonosnak díjtalanul átengedni. Kártérítési igénye nincs, mert az igen természetes, hogy a mostani bérő az általa termelt szalmát és takarmányt haszonbérletének lejártáig marháival etetni jogosítva van.

4. Azt, hogy a birtokos a vetést hitelesen mérnök által mérése föl, Önnek nem áll jogában követelni. Ha a kitejedést illetőleg kétségei vannak, a fölmérést csak saját költségén eszközölheti.

Sz. F.

N. H. Takarmányozási előirányzat. Az adagolás nem egészen helytlen szerint, mert ha csak kevés vizenyős takarmányt kapnak a hizók, több abrakot s kevesebb szalmát s polyvát kell velük etetni. Mi pl. az 5-dik hónapban, midőn tehát már teljes hizáló takarmányt kell alkalmaznunk, a kölesszalma elhagyásával 275 kg. szárazanyagot, 126 kg. tiszta em. fehérjét s 123 kg. keményítőértéket találunk 1000 kg. élősulyra az adagolásban, s 8. és 9-ik hónapban pedig a kölesszalma szövetem nem számítva 195 kg. szárazanyagot, 141 kg. tiszta fehérjét s 142 kg. keményítőértéket. Utóbbi már megtenné, ha az állatok hizalás végen 295 kg. szárazanyagot tudnának enni, de miután arra nem képesek, akkor sem jut nekik elegendő keményítőérték. Abban teljesen igazat adunk önnek, hogy a jó kondícióval beállított 5 éves tarka ökröt nem tanácsos 9 hónapig hizalni, mert akkor a fennmaradó takarmány fölemészti a hasznot, de ugy amint felsőbb hatalom kényszerre folytán tervezte, valószínűleg 9 hónapig kellene az ökröket hizalni, ha elsőrendű áruvá akarják kihizlani. Eért igyekezzék urát arról meggyőzni, hogy öt hónap alatt ugyanazt a kvalitást éri el, ha legfeljebb 8 napi átmenet után a következő adagolással kezdi fejlenként s naponta: 20 kg. bes. répaszelet, 8 kg. zabosbukkonyzsa, 3 kg. buzapolyva, 15 kg. korpa, 1 kg. melasz s 5 kg. tengeridára. Ez 600 kg. élősulyra átszámítva 276 kg. szárazanyagot, 141 kg. tiszta fehérjét s 147 kg. keményítőértéket tartalmaz. A tengerit 13% víztartalommal vettük számítádba, de most még kevés heiven van ennire kiszáradva s ezért legkevésbé sem mondhatjuk adagolásunkat tulajdagnak; urát pedig talán meg tudja arról győzni, hogyha naponta több abrakot etet is, de a hizalás megrövidülése folytán mégis csak abrakot takarít meg. Ebben az esetben a zöldtakarmányra való áttérés is elmaradhatna, mert május végéig teljesen elkészülne a hizók. Tervezetünk szerint a hizalás kezdete s vége között csak az a különbség lenne, hogy a hizalás má-

sodik felében 1 kg.-mal több tengeridarat s kevesebb zabosbukkonyt s polyvát etetnének, pl. így: 20 kg. répaszelet 6 kg. zabosbukkonyzsa, 2 kg. buzapolyva, 15 kg. korpa, 1 kg. melasz s 6 kg. tengeridára. Ez 1000 kg. élősulyra átszámítva 251 kg. szárazanyagot, 137 kg. tiszta fehérjét s 147 kg. keményítőértéket tartalmaz.

Cs. I.

M. J. Mészla. Ha gépészével bármi okból, esetleg azért, mert sokat betegeskedik, elégedetlen, a szolgálati viszonyt csak rendes fölmondással szüntetheti meg, mert a betegeskedés nem törvényes ok a szolgálati viszonyok fölmondás nélküli való fölbontására. A gépész nézetünk szerint nem cseléd, de ha reá a cseléd törvény rendelkezései volnának alkalmazandók, orvosi gyógykezelésének költségei az 1907. évi XLVI. t.-cz. 28. §-ához képest a gardát legfeljebb 45 napig terhelik.

Sz. F.

Szomolyai hitelszövetkezet. Az adagolás 353 kg. szárazanyagot, 19 kg. emészhető nyers fehérjét, 125 kg. emészhető tiszta fehérjét s 117 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ez 16 l. tejre még akkor is elegendő, ha — ami bizonyos — a szárazcseksának legfeljebb csak a felét eszik a tehének. A 115 kg. súlyú bikaborju hizalása nem ajánlatos, mert a busát sem miot borjuhust, sem miot marhahúst nem lehet áruha bocsátani s ha a falusi mézáros meg is veszi, de annyit nem ad érte, hogy a hizalás kifizetné magát.

Cs. I.

F. M. Nagy-Borsa. A vadgesztenye mustárolajat fejleszt, mely megtámadja az emésztőszerveket, ha nagy mennyiségben etetjük, míg ellenben ha darálva vízben áztatjuk s azután még főzzük is, eltávolodik a mustárolaj s így nagyobb mennyiségben is bátran etethető. Egvébként pedig nem annyira a lónak, mint inkább a marhának való. A vad heromag mind-m állattal bátran etethető, de miután az állat rágalanul is le tudja nyelni, amikor emésztetlenül távozik el, csakis tudva tanácsos föltakarmányozni.

Cs. I.

Sch. Zs. Marosily. A januáriusban vetett zab könnyen kifagy, azonkívül fagyos földre egyáltalában nem vethető és sáros földre sem lehet rendszeren elvetni. Eppen ezért januárban vetni nem szokták, de nem is ajánlatos.

O. M. Hont-Varsány. Hogy ki készíti a „Közégi”-féle motoros kapaszerkezeit szántógépet, azt magunk sem tudjuk. Tessék Schmidt Ferenc gépgyároshoz, Bajára fordulni felvilágosításért.

Szabadkai gazdakör. A kiválóbb erdélyi tenyészetek u. n. magyar-erdélyi fajta szarvasmarhája, nagyobb és szabályosabb testalkatu, gyorsabban fejlődő, hizékonyabb és jobb tejelő a közönséges afódi magyar marhánál és mindezek dacára kitűnő igavonó. Lovag Sperker Ferenc czime: Szent-Dométer u. p. Nagy-Körd, Udvarhely megye, Teleki Arvéd grófé pedig Drassó, u. p. Koncza, Alsó Fejér megye. Van azonban Erdélyben több kitűnő nagytenyészt is, amelyekről az Erdélyi Gazdasági Egyesület (Kolozsvár) adhat bővebb felvilágosítást.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe! !

EGYETEMES ACZELEKÉK.

Tiszta aczélananyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczel-ekfeje.
Pánczélczel-kormánylemez.
Magasított aczel-ekfeje.
Porvédő kerekék.
Aczel-gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

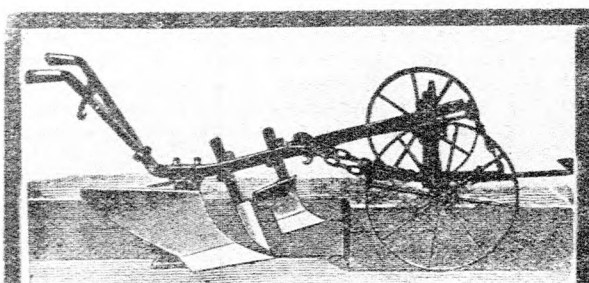
Eggyártás terén legelső rangú
magyar gyártmányok fel-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
tanajművelőgépeket terjedelmesen ismereti és egy-
általán a falaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

Megrendeléseket elfogad a
Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület
értékesítő osztálya, Veszprém.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2.

Sürgőnyczím: **„AGRARIA” BUDAPEST.**

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncéllemezekkel

□ acél gerendelyivel

☛ állítható szarvakkal, önzetással. ☛

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.

Háromtagu és egytagu hengerek.

Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

60zseplőkészletek 12 HP.-ig. Ipari mozonyok 200 HP.-ig.

Prima, száraz tengeri-moslék
foszforsavas takarmánycsontmész 40-42%, különféle slajpogósa jutányosan kapható: 5161

Neubauer Adolf
gyári meghatalmazottai
Győr Győr

Gazdák
figyelmébe

50%
olcsóbb

n. kfr. szab. mint bármely más világító anyag a

pyroleum
világítás.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbát küldemények 2 korona utánvéti mellett. Kívánságra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakob

Budapest, IX. ker., Közvásár-utca 26

Számos
kiváltetés.

Sok kézi munkaerőt
lehet megtakarítani a
gazdaságoknak központi
vizellátásával.

Elsőrangú
referenciák.

Törs és Ormai

mérnöki iroda és gyár

Budapest, Kolozsvár,

VIII., Szilágyi-utca 3. Jókai-utca 12. sz.

Készít korszerű szivattyu és vízműveket és vízvezetékberendezéseket uradalomok, gazdaságok, gazdasági épületek részére, önműködő itatóvályukat istállók részére, továbbá központi fűtési és vízvezetékberendezéseket kastélyok, növényházak, kertészetek részére.

Felvilágosítások
díjtalanul.

Modern fürdő- és
klozet-berendezések,
szökőkutak stb.

Szakkerü
tervek és
költségvetések.

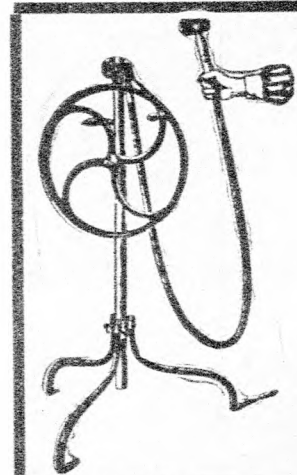
Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat csaközölhetem **jármos és beállítási való ókrókban**, ugyanintén **1-2 éves ókrótlókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyőseim vannak. Kiterjedt ismeretességemmel fogva egy vásárokra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket követhettem.

1918

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélezim: Vermes Lipót, Kolozsvár

VALÓDI HAUPTNER LÓ-ÉS MARHANYIRÓ-GEPEK

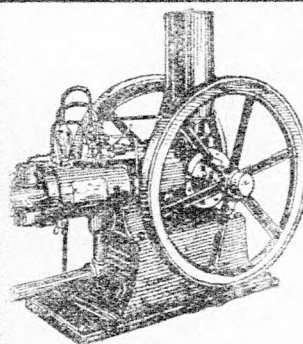
76. — koronától feljebb, a legnagyobb választékban állandóan raktáron. :: ::

A legolcsóbb s legkitűnőbb gépek.

Mindenféle állattenyésztési és ápolási cikkekéről szóló árjegyzékünk ingyen és bérmentve. :: ::

GEITTNER és RAUSCH

a HAUPTNER H. cég magyarországi vezérképviselői
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8.

GÓLIÁT NYERS-OLAJMOTOROK.

Az eddigi nyersolajmotorok között a leg-egyszerűbb, eszményi tökéletességű és pusztíthatatlan erős szerkezetűek. :: ::

A legcsekélyebb nyersolajfogyasztásért, üzemi képességért teljes garancia vállalatik. :: ::

Gyors szállítás és üzembehelyezés. ♥ Árjantattal készséggel szolgál

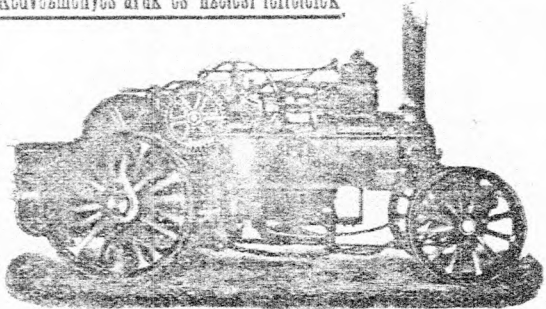
Timár Ede cég Budapest, Lipót-körút 28.

Telefon 46-71.

Telefon 46-71.
6905

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

☛ Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák. ☛
Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit

KEMNA J. ■ ■ ■ ■ ■ gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ ■ ■
Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

DEHNE Fr. gőzeke gyára magyarországi vezetésű: **Timár Ede** cégnel, Budapest, Lipót-korut 28. Vásárlás előtt kérjük az uradalmakat a DEHNE Fr. legújabb gőzeke előnye ismeretelésének megközlésére.

1200 métermázsa

„Derby“ melassze erőtakarmány

garantált beltartalommal franco vasutállomás Hatvan 30 napra ingyen kölesön-zsákokban, melyek ezen időn belül bérmentesen a gyárnak visszaküldendők, métermázsként **K 10.50-ért eladó.** Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Grand Prix, párisi világiállítás 1900.

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolzár fejedelmi udv. szált., kerületi gyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2 K 80 f

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóban, ugy a polgári, mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénóság ellen. A lovat trainingben igen nagy munka bírásra képesíti.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerárában, Budapest, Király-utca 12. sz., Andrásy-ut 26. szám.

KWIZDA szabadalma.

Bokavédő szalagok gummiból. Pneumatic, bokavédő szalagléggárnával szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig bal és jobb lábra.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek kerülete

- 20-22 cm. megfelel az 1. sz.
- 22-24 " " " 2. sz.
- 24-27 " " " 3. sz.
- 27-30 " " " 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben, darabonként:
1. sz. K. 5.50. 2. sz. K. 5.90.
3. sz. K. 6.40. 4. sz. K. 7.30.

Fekete, barna vagy fehér színben, drbként:
1. sz. K. 5.90. 2. sz. K. 6.40.
3. sz. K. 6.80. 4. sz. K. 7.70.

Raktár Budapest: Wessely István, Váci-utca. Glasz József, Koronahérség-utca 3. Hegyi és Szilassy, Museum-utca. Dufes A., Eg. utca. P. sz. J. és Fia, Koronahérség-utca. Kutscher Sándor, Kerepesi-ut. Öbrich L., VI., Teréz körút 8. Huszka M., IV., Váci-utca. Keleti J., IV., Koronahérség-utca. Wacziarg A., VII., Károly-körút.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cemenből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsorvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberekezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességl gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GA PARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkas 95 szabadalom stb

Conner George Furman, mérnök Port-Huron-ban a 29201. számú és répakiemelő gép

című magyar szabadalmának gyakorlathá vétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres. Felvilágosítással szolgál.

TÖRÖK LÁSZLÓ

okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő, kir. törvényszéki hites szakértő. Budapest, VII., Rákóczi-ut, 30. szám. Telefon 87-02.

Lépkércz előnyáranlat! Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikertel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. — Arany még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyysága és árunk elsőrendű kiváló jósága, reményleni enged, hogy a hazafias gazdal önzőseget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.

- 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles. ára: 4 frt 50 krajczár.
- 2. " " " 170 " " " 135 " " " 3 " 50
- 3. " " " 165 " " " 130 " " " 3 " "

darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

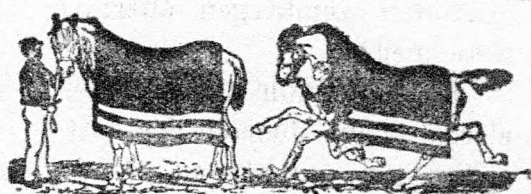
Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Kiváló tisztelettel

„Sohr“ Magyar Lépkércz Szétküldési Telepe, Somogysszill 92. szám.

Táviratczim: Pokrócztelep Somogysszill.

8712

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

Alfa-Laval Separatorok (tejfőlöző gépek) kézi- és erőhajtásúak.

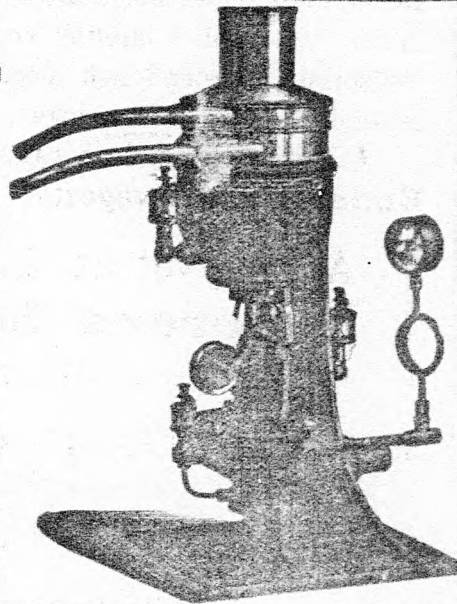
Ujdonság!

1907. évi mintájú separatoraink a jelenkor legelőkeltebb fölözőgépei. Nagy munkabírásúak, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektus-t.

Tejszállító kannák, Fejedények, Tejhűtők, Előmelegítők és pasztörizáló készülékek, Vajkőpülő és vajgyártó gépek, A sajtgyártás eszközei, Tejvizsgáó készülékek, Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgoó telepek berendezése és újjalakítása.

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában
legújabbán megjelent:

MAGYAR GAZDÁK A NÉMET FÖLDRŐL

(Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által
 1907 május-június havában rendezett német-
 országi tanulmányuton szerzett benyomások és
 tapasztalatok ismertetése írásban és képen.)

Ára 5 korona.

E könyv azon ritka munkák egyike, melyet maga az ugynevezett közönség irt — a közönség számára. Nem prospektusok és szobai tanulmányok alapján készült munka ez, hanem a német földön járt hatvan praktikus magyar gazda benyomásainak és tapasztalatainak közvetlen kifejezője. Ha tehát nem is törekszik tudományos alaposra, annál tanulságosabb azokra nézve, a-ik Németország mezőgazdasági és társadalmi viszonya ba betekintést akarnak nyerni, tudomást veendő arról, ami gyakorlati szemüvegen áttekintve — hasznos és köve-
 tésre méltó.

Miklós Ödön a tanulmányt vezetője irta meg az előszót, utána Jeszenszky Pál ismerteti a tanulmányt előkészítési munkálatait. A tanulmányt lefolyásának megírásában, továbbá Németország társadalmi, mező-
 gazdasági és szövetkezeti életének, növénytermesztési eljárásának, állattenyésztésének stb. ismertetésében közre-
 működtek: Vargics Imre, Marton Andor, Pálóczi Horváth István, Földes Béla, Mailáth József gróf, Magyar Károly dr., Szikszay Sándor, Etter Gyula, Nagel Henrik, Kovácsy János, Medveczky Károly, Gallasy László, Tschida Artur. A könyvnek ez a gazdaságokat ismertető része **hetven diszes képpel van illusztrálva.**

A könyv második részében negyvenkét magyar gazda mond véleményt arról, hogy mi nyerte meg leg-
 inkább tetszését a látottak között s mit tartana nálunk elsősorban követendőnek. Végül Bálint Béla ír a német-
 országi életmódról és szokásokról.

A szerkesztés és a sajtóalárendezés munkáját **Buday Carna** végezte.

**A könyvet az O. M. G. E. tagjai
 4 korona 30 fillérért
 rendelhetik meg.**

Megrendelhető a **"PÁTRIA" részv.-társaság**
 gazdasági szakkönyvkereskedésében
 Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatai közül ki a következőkben és az országban hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szakfőnökség útján.

Kidolgozza az elterjedt gazdasági berendezés alapjait szolgáló ábrák-
 terveket. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és azok üzeme-
 nek ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek be-
 rendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság
 számvitelének felülvizsgálatát vagy átrendezését. Elvállalja a gazdaság
 számvitelének ellenőrzését, időről időre jelentéseket ad a felügyeletnek.
 Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindenféle mező-
 gazdasági pénzügyi és hiteltügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsot ad és vitás ügyekben a választott szabványosítást elvállalja. Birtok és mindennemű gazdasági értékek értékelését végzi.

A más bejelentett eladó és bérbeadó birtokokról birtoknyilvántartja.

Hasznosítványokat és egyéb hasznosítványokat, szakszervezeteket szervez.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok: 300 m. hold Zalaegerszeg környékén, 14 szobás kastéllyal, szőlővel, gyümölcsösökkel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel.

643 m. hold Zalaegerszeg környékén, vasúttal 7 kilométerre, egész-
 gyűrtől légielvonással, szőlővel, gyümölcsösökkel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel.

107 m. h. pillérszalmon vonalon, Győrfelelő 30 km-re, 4 község között, orvos,
 gyógyfürdő, Keresztényház, Duna-tól 10 p. Tejegyzéssel, sertésfajta-
 sítással, 8 h szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel, 1000 m. hold szőlővel.

200 m. h. sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában,
 megfelelő g. épületekkel. 455

370 m. hold Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, 60 hold szőlő és 5 h.
 díszkerttel, kövesút mentén. 3748

100 k. hold Körös I. o. békási föld, 15 percrenyire a vasúttal, jó
 utakkal, a Ferenczvárostól 8 percrenyire, urlak és gyümölcsösökkel. 2281

500 m. hold Szatmár megyében, vasúttal 2 km-re, kényelmes
 urlakkal. 4129

1015 k. hold Torontálban a Tisza és vasúti mentén, köves úttal, egész-
 ben avagy csak egy körülből 500 holdas része, gazdasági épüle-
 tekkel. 4120

606 kat. hold Ermseléken, vasúttal 7 kilométerre, épülő vasút helyben,
 40 kat. hold dohányzengedéllyel, kelő lak. és gazdasági épületekkel. 4991

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 magyar hold
 kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cseléd-
 házzal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-góréval,
 eladó. A birtok talaja a lehető legjobb minőségű föld, az egész
 primissima klasszisú kerti talaj, egy a legintenzívebb
 művelésre, mint tejegyzésre kiválóan alkalmas. A vételt meg-
 könnyíti a airtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös
 törlesztéses kölcsön. 4701

280 m. hold, Budapesttől fővonalon gyorsan 1/2 óra, vasúttal 400 m.
 múton 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel,
 csinos kis parkban ur lakkal, 60 m. hold erdővel. 4755

400 m. h. J.-N.-K. Szolnok megyében, várostól 5 km. kelő gazdasági
 épületekkel és lakóházzal: 150 hold szőlővel, 230 drb rambouillet
 és fésűs keresztelésű törzshyájával és 200 drb bányanyal. Nagy-
 mennyiségű szalma, takarmány és szalma. 4701

586 h. Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1/2 h.
 szőlő, 28 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész, major, udvar és ut.
 Vasúttal 5 km-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg
 bére is kivethető. 5049

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homok-
 birtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy
 kisebb részletekben is eladó. 5477

Birtokvétel: 400-500 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut.
 mentén, vasúttól nem távol, családoknak való tágas
 és egészséges lakással, árnyas kerttel.

Megvételre kerestettek: Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal,
 vasúttal közel, lehetőleg fővonalon.

400-1000 holdas birtok, melynek nagy része vágható erdő. 3915

1000 holdig cserebe fővárosi házárt, egy tulajdonos erdőből álló, Hont,
 Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 537

300 holdas birtok Abauj megye déli részén. 5378

20-300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút
 közelében. 3956

200 holdas birtok ur lakással, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3983

10-1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén.

2000 hold elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasúttal
 közelében, szép kastéllyal és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. h. birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve,
 megfelelő lakással. 459

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal,
 közel a vasúthoz. 5216

Bérbeadó birtok: 200 m. h. Abauj m. 7 km. a vasúttól,
 országút mellett, 7 sz. bús udvarhá-
 zsal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérletre estettek: 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények
 termesztésére alkalmas és rajta tejegyzés
 lehetséges. 5280

Ezeket kívül nyilvántartjuk a **viaszavandoriók**
 letételezésére alkalmas birtokokot és **bérlőszövetkezetek**
 alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnél.
 Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket
 Az OMGE. Üzemosztálya.

Eredeti friz jerkekre és kosokra

1908. tavaszi és őszi
szállításra előjegyzést
elfogad:

6591

Dr. Bernolák Károly, Haraszt, Szepesm.

Bérlevelek

(Szegődségi levelek)

Az új cselédtörvény alapján összeállítva.

•• Darabja 5 fillér ••

Kapható a "Patria" irod. vállalat és nyomdai r.-t.-nál
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

011920. V—I. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A gemenci Dunaszakaszon 1908. évben létesítendő és 273.70 m² földmunkából 13599.50 m² első osztályú és 24.904.88 m² másodosztályú kőnagvból készitendő kőhányásból álló **szabályozási munkálatok** biztosítása czéjából a m. kir. földmiv. ügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében **1908. évi január hó 20-án déli 12 órakor** nyilvános zart ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A budapesti m. kir. folyammérnöki hivataltól (V. ker., Már a Valéria-utca 14. sz.) díjtalanul megszerezhető ajánlati és előmértet költségvetési minta felhasználásával a fentnevezett munkára vonatkozólag teendő köllően bejegyzett és e felirattal: „Ajánlat a gemenci Dunaszakaszon 1908. évben teljesítendő szabályozási munkálatokra” ellátott öt pecséttel lezárt borítékba helyezett ajánlatok, amelyekhez az ajánlati összeg 5%-ának, illetőleg ha az ajánlott összeg 150,000 koronánál nagyobb, 250,000 koronáig 5%-nak és 250,000 koronán felüli összeg után 2%-nak megfelelő bánatpénznek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban valamely állampénztárnál vagy adóhivatalnál a földmiv. ügyi tárca kezelésébe történő letételt igazoló elismervény is csatolandó, a jelznt napon délelőtt 11¹/₂ óráig a miniszterium házipénztáránál (miniszteri palota, félmelelet 29.) nyújtandók be.

A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek. A költendő szerződés tervezete, valamint a munkálatokra vonatkozó általános és részletes feltételek a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatalnál megtekinthetők. Budapest, 1907. évi december hó 26-án.

208

M. kir. földmiv. ügyi miniszter.

Magyar gyártmányú gőzekék kis- és középbirtokosok részére!

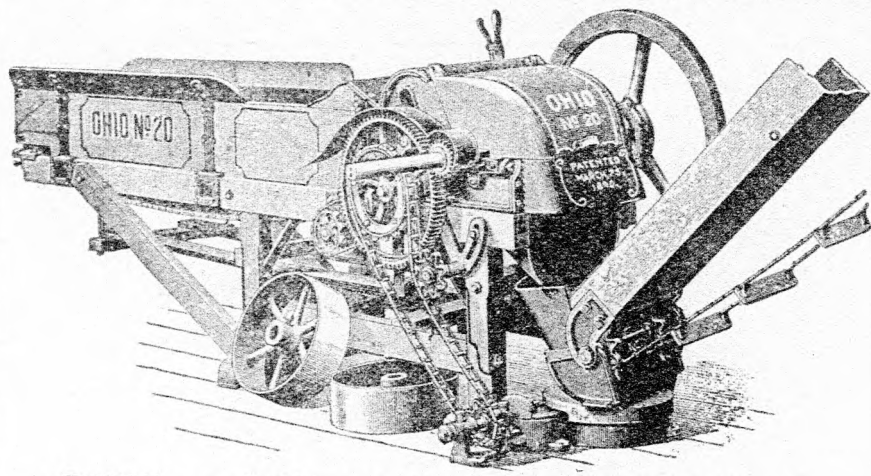
A kis- és középbirtokosok részére, a mélymiv. ügyi legjobban végzi az „Ivanich”-féle gőzekék. Ezen gőzekék az O. M. G. E. műszaki bizottsága két éven keresztül megvizsgálta s azt e czérra alkalmasnak találta. E rendszer két géppel dolgozik s nem maga vontatja az ekét s így a mély miv. ügyi egész rendszeresen végzi. E gépek a gazdaság minden üzemére, u. m. szántásra, cséplésre, vontatásra egyaránt alkalmasak. Kedvező fizetési feltételek! Tájékozódásul szolgál az alábbi két levél:

Szívesen igazolom, hogy átalakított 8 HP lokomobiljaim úgy cséplésre, mint szántásra alkalmasak s velük óránként egy magyar holdat, 12” hüvelyk mélyen szántok. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s így a szántáshoz való átalakítást tisztelt gazdatársaimnak örömet ajánlom. Puszta-Felsővársány, 1904. XI/24.

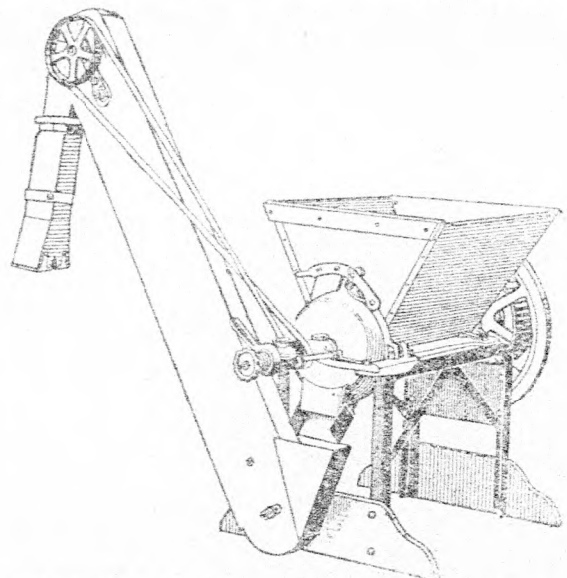
Gorove László földbirtokos.
Ezennel igazolom, hogy a 2 drb 10 HP magyar állami gőzlokomobiljaim szántásra alkalmasak s velük óránként egy kat holdat szántok 12” mélyen. Működésükkel teljesen meg vagyok elégedve s ezen gépek szántásra való alkalmazását ajánlom. Minden egyes érdekeltőnek szívesen állék rendelkezésére felvilágosítás tekintetében. Szegszárd, 1907. X/2.

Ifj. Leopold Lajos földbirtokos.

Az énnemű kimerítő leirással és felvilágosítással, valamint költségvetéssel szívesen szolgál **IFJ. IVANICH ANTAL** Dombóvár, Tolna megye. 6781

„OHIO” eredeti amerikai tegeriszártépő-gép
egszersmind zöldtakarmányapritó- és szecskázó-gép.

„INTERNATIONAL” csövestengeridaráló-gép.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
magyarországi igazgatósága Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

A takarmányhiány leküzdésére

ajánlja a nagy munkaképességű

„OHIO” eredeti amerikai

tengeriszártépő-gépet,

amely egszersmind szalma szecskázására és zöldtakarmány apritására is használható,
valamint a nagy munkaképességű

„International”

ered. amer.

csövestengeridaráló-gépet,

amelylyel az összes szemes takarmányfélék darálhatók.

Mindkét gépnek óriási a munkaképessége.

Villanyvilágítás önálló teleppel

kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint. Kombinálható vízvezetékekkel és gazdasági üzemmel. Számos elsőrangú referenzia.

Kimerítő ismertetéssel, árajánlattal szolgál — **SIGNER F. és R.** mérnöki és elektro-technikai vállalat — Budapest V., Kálmán-utca 15. TELEFON 63-01.

MEÉRNÖKI IRODA

Elvállalja uradalmak üzemtervéhez szükséges téri építések készítését, parcellázási munkákat, mezői és erdei vasutak tervezését és kiviteletét, alagsóvezetési, öntözési munkákat, mindennemű gazdasági épületterv elkészítését.

KELL DEZSŐ okl. mérnök Keszthely. (Zala m.)

1392/907.

Hirdetmény

szakiskolai felvételre.

A gödöllői baromfitenyésztő munkásnő- és képző m. kir. iskolán 1908 évi február hó 1-én kezdődő egyéves tanfolyamra ezennel pályázat hirdettetik.

A tanfolyam célja kizárólag női növendékeknek a baromfitenyésztés minden ágában de különösen nagyobb baromfitenyésztési telepek körül előforduló mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni.

Az iskola a m. kir. földművelésügyi miniszter felügyelete alatt áll. Az oktatás főleg gyakorlati; a növendékek az iskola telepén előforduló és a baromfitenyésztéssel kapcsolatos mindenféle, valamint kerti munkát végezni kötelesek. Felvétel iránti blyezes kérvények a m. kir. földművelésügyi miniszterhez címezve az iskola vezetőjénél Gödöllőn, legkésőbb 1908 évi január 20-ig okvetlen benyújtandók. Hiányosan felszerelt vagy elkésve benyújtott kérvények csupán méltánylást érdemlő esetekben lesznek figyelembe vehetők.

Felvételi kellékek:

- 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkornak születési bizonyítvánnyal való igazolása;
- erős, egészséges testalkat orvosi bizonyítvánnyal igazolandó;
- a magyar nyelv tudása;
- annak az igazolása, hogy a belépni óhajtó írni és olvasni tud (népiskolai bizonyítvánnyal);
- kiskorúak igazolják szüleit, illetve gyámjaik beleegyezését azon kijelentéssel, hogy a szervezeti szabályzatban foglaltakat magukra nézve kötelezőnek elismerik;
- védhímlőoltási bizonyítvány;
- minden növendék köteles rendes ruházatán kívül egy párnát és 2 párnahuzatot magával hozni.

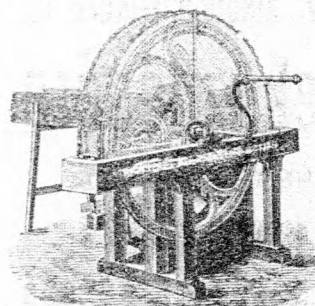
Az iskola telepén lévő külső munkára való tekintettel a növendékek jó meleg téli ruhákkal is el legyenek látva.

Megjegyeztetik végül, hogy az iskolánál ezidőszert 12 hely van rendszeresítve egyenként 480 koroná ösztöndíj élvezetével egybekötve.

Részletes felvilágosítás az iskola vezetőségénél Gödöllőn nyerhető.

Gödöllő, 1907. december hó 25-én.

Az iskola vezetősége.

Takarmányszük időben,

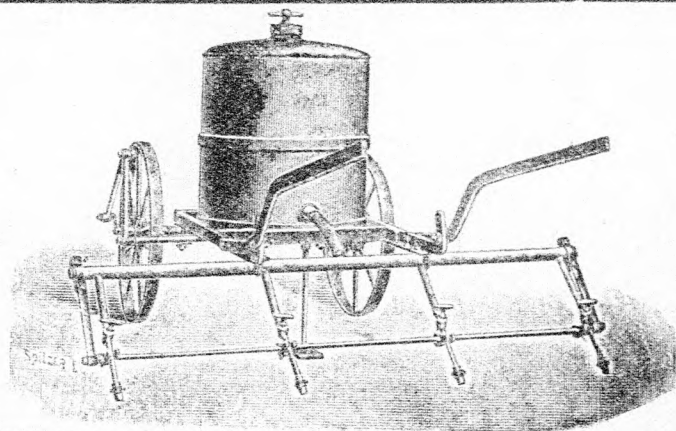
mint a minő a jelenlegi is, nagy fontossággal bírnak a jó takarmánykészítőgépek, melyekből a legjobb minőségű **szecska- és répa-vágógépeket**, kitűnő rendszerű **amerikai kukoricaszár-tépőgépeket**, valamint burgonya és egyebek főzésére kiválóan alkalmas

és gazdaságos **„R-FORM“ gyorsfüllesztőket**, golyós és hengeres csapágyakkal ellátott **fedett biztonsági járgányokat** mérsékelt áron ajánl

PROPPER SAMU MEZŐGAZDASÁGI GÉPÜZLETE . .
BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 52. SZ.,

hol is, mint egyedüli elárusítóhelyen a valódi **„SACK“** ekék és egyéb valódi **„SACK“** talajmivelési eszközök, nemkülönben valódi **„WESTFALIA“** műtrágyaszórógépek, **„DEERING“**-féle amerikai fűkaszalógépek, **marokrakó- és kévekötő-aratógépek**, **szalma-kötélfonógépek** stb. ugyancsak mérsékelt áron kaphatók.

Kimerítő ábrás árjegyzékek ingyen és bérmentve.

KOTCSI FERENCZ ZSELIZ, (BARS MEGYE)

ajánlja a nagyérdemű gazdaközönségnek saját, **szabadalmazott répape-metező (CHLORBARIUM) gépeit.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

6787

Gazdasági könyvviteli

nyomtatványokat

levélpapírokat

borítékokat és egyéb

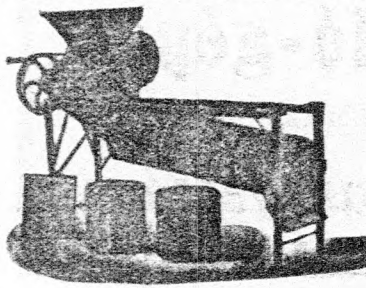
nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít

„PÁTRIA“
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk.

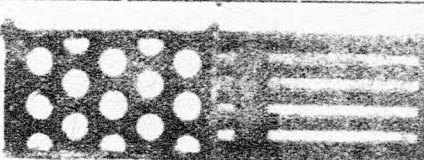

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona özséf-u 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-
KET gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására

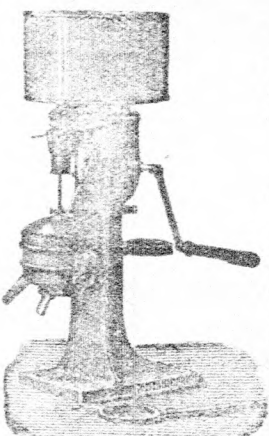
TÖREKROSTÁK és minden
fajta LEMEZROSTA gőz-
cséplő gépek számára.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpá s egyéb erőta-
karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfőzőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legesekélyebb kopás. Legélesebb lefőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 125—500 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő

GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával...	1.970.340— kor.
Tartalékok	784.740'18 "
Összesen:	2.755.104'18 kor.

1901 évi felesleg	86.342— kor.
1902. " "	59.732'29 "
1903. " "	109.331'73 "
1904. " "	72.438'23 "
1905. " "	61.720'50 "
1906. " "	39.243'65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5%-os engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

As igazgatóság.

GŐZEKE

Acetylen-lámpák.
Különösen alkalmasak, mert nap-
pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.
Kézi, kocsi-, spritzbogen-, póma-,
asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF
Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.
Telefon 4100. Szerkesztés: Pneumatika.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bér-
mentve.

Házinyultenyésztők

rendeljék meg

ANDRÁSSOVICH GÉZA

Házinyultenyésztés

és értékesítés

czimű munka

harmadik, teljesen átdol-
gozott és bővített kiadá-
sát, mely most

jelent meg.

E szakkönyv legkimerítőbben tárgyalja a házinyultenyésztésre és értékesítésre vonatkozó tudnivalókat és úgy tartalom, mint kiállítás tekintetében felülmúlja az összes e téren megjelent műveket.

A számos művészi ábrával és színes mü-
melléklettel díszített könyv ára bér-
mentes küldéssel 2 korona
20 fillér, mely összeget kérjük meg-
rendelés esetén postautalványon előre be-
küldeni.

Kapható a "PÁTRIA" részv.-társ.
gazd. szakkönyvkerekeskedésében,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
művek társaság vasútveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági
szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der
Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks
Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szlovénia, vagy:**

az Osztrák bánya- és kohászati tár-
saság magyarországi képviselőjéhez,
Mayer Pál főhercegi feltgyelő, **Budapest,
VIII., József-utca 16-18** kértnek. 6287

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai
után összegyűjtötte
és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a "Patria"
r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest,
IX. ker., Üllői-út 25. szám.

Takarmánymész

citrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőink egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmány-
mészben **csak az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát
a takarmánymész vevők saját érdekükben cselekszenek, hogy oly gyárt-
mányt, melynél a **citrát oldhatóságáról jótállás nem adatik,**
visszautasítanak. Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalék
phosphorsavtartalommal, a **citrátoldhatóság 80-90 százalékig**
garantálva, teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyag-
ból, ajánl 6859

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

Hirdetések felvételnek a „KÖZTELEK”
kiadóhivatalában

Csali-Hajsz védjeggyű ökörpátkók

Tessék a
védjegyre
ügyelni!

Tessék a
védjegyre
ügyelni!

minden jobb vaskereskedésben kaphatók.

„HAMPSHIRE DOWN” JUHOK.

Campionartalékok a rövid gyapjas osztályok számára
Smithfield, London 1904, 1905. és 1906.

Kitünő hus, jó gyapju, nagy súly.

Ezen kiválóan értékes

angol juh-fajta

bámulatosan korai fejlettsége

utólérhetetlen.

Erős szervezetükkel fogva

minden éghajlathoz alkalmasak,

és a hus minőségére, valamint annak nagy mennyisé-
gére nézve egyedül állanak. Más fajtákkal való keresz-
tezés czéljából is megbecsülhetetlenek.

Közelebbi felvilágosítást nyújt

JAMES E. RAWLENCE.

a Hampshire Down juhtenyésztők szövetségén k titkárja
SALISBURY, England.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfi, vadfiót, tej-
terméket, tojást, zöldséget, gyümöl-
ösöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET.
Hordó-értékesítő osztály. Égetett szesze-
k értékesítése.

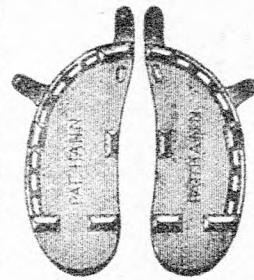
A Magyar Országos Méhészeti Egyesület
vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesül-
nek. Mindennemű értékesítési ügyben
díjtalanul nyújt felvilágosítást.

ÖKÖRPÁTKÓK

csélszerűek, tar-
tósak és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi
patkónk minden tekintetben utólérhetetlen.

Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátsólovak részére, első
díjjal kitüntetve és szakemberektől
legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek,
csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD
a/d. GÖLSEN N. O.

Aszokhordók minden méretheben czéggelzéssel, vagy a nélkül szállí-
tásra és raktári hordók, lyukfúró és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Most jelent meg: **ÁLLAT-
EGÉSZSÉGTAN.**

223 ábrával. Állattenyésztő és állat-
tartó gazdák és szakiskolai tanulók
használatára írta: A MŰ ÁRA

MONOSTORI KAROLY :: 7 ::
okl. állat orvos, a m. kir. állatorvosi fő-
iskolán az állattenyésztés ny. r. tanára. KORONA.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-t.

Ganz-féle villamossági r.-t.

II., Lövház-utca

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomo-
bilok cséplők és takarmány-
kamrák üzemére. Szívógázmoto-
rok anthracit-, koks- vagy faszén-
tüzelésre. :: Földgázmotortelepek.
Ármentesítő és öntöző szivattyu-
telepek. :: **Kötélvontatásu**

☐ **GŐZEKÉK** ☐

ELECTROMOS világító és erőátviteli beren-
dezések, egyen- és váltakozó-áramra. ::
Kolibri ivilámpák reklámcszélókra.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradal-
makban. Meglévő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyúk, teigazda-
sági berendezések, emelőgépek, ventiláto-
rok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító-
és takarmányozó berendezések. :: Electromos
kis- és nagy-vasutak. :: Banyavasutak. :: stb.

Árjegyzékkel és költségszámítá-
sokkal szívesen szolgálunk.

BIRTOK-keresők és -eladók :: figyelmébe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a
Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalathoz
Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59. • Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, eséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz, mint benzinlokomobilokhoz, szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonyakiemelőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legteljesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen köldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvételnek.

Conner George Furman, mérnök Port-Huron-ban a 29202. számú és gép répalévelek és száruk levágására vagy eltávolítására

czimű magyar szabadalmának gyakorlatba vétele czéljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres. Felvilágosítással szolgál

TÖRÖK LÁSZLÓ

okl. gépészmérnök, hites szab dalmi ügyvivő, kir. törvényszéki hites szakértő.
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30. Telefon 87-02.

Most jelent meg!

Most jelent meg!

LUKÁCS ALADAR

az „Állatorvosi Közlöny” szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

czimű népszerű, ismeretterjesztő munka.

Diszítve 33 ábrával.

Ara 3 kor.

Kapható: a „PÁTRIA” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra bocsát **6 darab**, telivér ardeni apától származó, három éves, köztenyésztési célra hatóságilag alkalmasnak talált és tenyészizolvánnyal ellátott, kiváló szép, hidegvérű, ardeni fajta

tenyész-ménlovat.

Bővebb felvilágosítással szolgál a béruradalom kaposvári igazgatósága.

Wiener

Landwirtschaftliche Zeitung.

Biertelj. K 6, Balbi. K 12, Ganzi. K 24.
Wöchentlich zwei Nummern. Probenummern gratis u. franco.
Wien I. Schausflergasse 6.

A vetőmagpáczolás

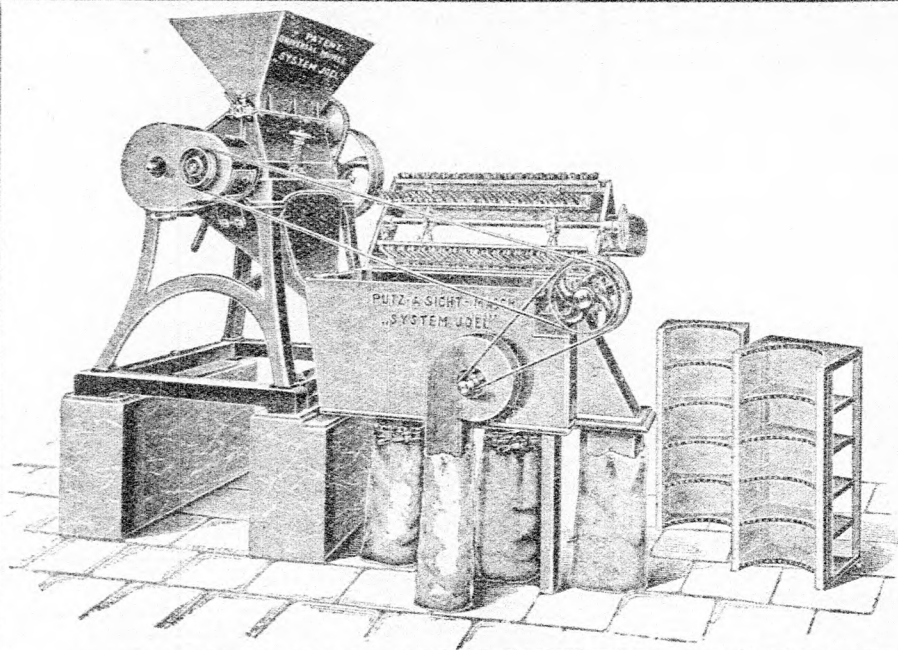
40% Union formaldehyddel

biztos, gyors, kényelmes és olcsó.

40% Union formaldehyd sav- és fémentes, tiszta, szintelen, tormaszagu folyadék.

Használati utasítással, mintával és árjegyzékkel készséggel szolgálunk mindenkinék.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. ker., Aikotmány-utca 31. szám.

Darálásra - Zuzásra - Orlésre

egyaránt alkalmas az új szabadalmazott

JOËL-MALOM

amellyel 4-500 kg. dara, vagy 120 kg. gabonából kb. 75 kg. sütőliszt készíthető óránként.

Készíti:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára :: **Mosonban.**

Főraktár:

Budapest, Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak:

■ Temesvár.

~ Debreczen.

Lovak kehesége
biztos eredménnyel gyógyítható.
Szállítási díjmentesen küld.
Ripp Arvin, Drezda-A.785

Vétel

Lenmagot

minden vidéki állomáson,
legmagasabb árak mellett
vásárol 5567

Krausz Hugó

terménykivitel-üzlete
Budapest, V. Szabadság tér 6.
Csakis árakkal megjelölt
követelésekkel ellátott aján-
latokat veszek tekintetbe.

MINDENFELE

használt

zsákokat,

zsákrongyot (Bimballage)
ilyenmó hülladékokat ál-
landóan veszek

**POLNAUER
SÁMUEL**

használt zsák- és fémkereskedő
Budapest, Reményi-u. 5.

**Tojást, vaját és
baromfiakat**

állandóan veszek a
legmagasabb árakon.

Rosenberg Mór

vaj-, tojás- és baromfikereskedő
Frankfurt a/M. 6831

Bérlét

Keresek nagyobb birtokot át-
vételre, mely parcella-
fizásra alkalmas. Ajánlatokat a
kiadóhivatal továbbít. 2317

Most jelent meg

**A MAGYAR GAZDASÁGI
SZAKIRODALOM
KÖNYVJEGYZÉKE**

Kiadja a "Patria"
r. t. gazdasági
szakkönyvkeres-
kedése, Bpest,
IX., Üllői-ut 25.

Kivánatra = ingyen = küldjük.

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és
kocsigyártó - ipartestület
védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernek Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Nélkülözhetlen

minden fuvarosnak
szükséges az újonnan
szabadalmazott húzófogók, illetve lökőcsók. A húzó-
fogónál egyenként működik a nagy a megtakarítás ístrángokban és
szerezőfogókban. 1. sz. vonóró 40 mtrm. K 7.-. 2. sz. vonóró-6
60 mtrm. K 8.-. 3. sz. vonóró 100 mtrm. K 9.- páronként. 6825a

J. PFEIFFER vezérképviselő,
WIEN III/2, Stammgasse 15.

Rum és legfinomabb likőr

előállításához küld utasítást
ingyen

WATTERICH A. BUDAPEST, VII.,
Dohány-utca 5. sz. 714

Bérletet keresek

1000—1500 magyar holdasat, sík fekvés-
sel, kedvező csapadékvizonyokkal, lehe-
tőleg vasútállomás közelében, ahol külön-
ben is meg vannak az intenzívebb üzem-
hez megkívánt feltételek. Czim: a kiadó-
hivatalban. 205

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Köztelek.

Száritott répaszeletet, melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 6088

Sebők Emil és Társa
Budapest, Kálmán-utca 15.

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJANLATOK ÉS KERESLETEK

című rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a
kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közöltnék,
mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a
célünk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen tehesse
közzé ny irányu kishirdetéseit.

Kérjük a t. gazdaközönséget,
**akinek eladó szénája, szalmája van,
aki állatokat telettetésre elvállal,
aki szénát, szalmát venni akar,**
keresse fel hirdetéseivel e rovatot.

Takarmány kínálat

Szénát, szalmát hármas
szállítva elad Deutsch Mór Bud-
apest, VIII., Luther-utca 1/B. 2491

Sajó-Senyén (állomás 3 kilo-
méterre Bódva,
5 kilométerre Sajó-Ecség) árpa-
zab-, lőhere és búkkönyszalma,
továbbá árpa-, zab-, lőhere, buza-
török és polyva eladó. Czim:
Simai, Miskolczi Urak-utca 49.
2496

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Préselt

buzaszalmát

és
zabszalmát

szállít elsődrendű minőségben
és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Bajmok (Báoska). 6808

Aranyáram
Budapest, 1902.
Alapították 1876.

Unzeilig Ferencz

cs. és kir. udvari szállító

különlegességi gyára
teljes növényházak
építésére és
melegvízfűtő-
sek berende-
zésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngylyuk-u. 7. XIII/2. Reinlgasse 32-34.
Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszini
megbeszélés nem lesz felszámítva. 6275

Juhtenyésztő gazdáknak!

Az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata
kiadásában legújabbán megjelent:

A gyapju minősítése

Számos ábrával
Irta: Kovács Imre. Ára: 3.50 kor.

Juhtenyésztésünk csak úgy lehet hasznosított,
és a magyar gyapju csak akkor állhat helyt
a külföldi államok versenyében, ha gazdáink
ismerik a gyapjut feldolgozó gyáros igényeit.
Tenyésztését a szövőipar kívánalmai szerint írá-
nyítani csak az a gazda tudja, ki maga is birtok-
kában van azoknak az ismereteknek, melyek a
gyapjuminősítéséhez szükségesek.

A jó gazda nem bízza vakon a kereskedőre
annak megállapítását, hogy termelvénye jó-e, vagy
rossz, értékes-e, vagy selejtes, hanem maga is
hozzá kíván szólni árja megbírálásához. E tekintetben ez a házaspótló könyv nélkülözhetetlen
tanácsadója lesz. Mindent megtalál benne a gazda,
mit a gyapjuminősítésről tudni kell és tájékozik
arról is, hogy a gyapjubírálatnál hogyan vegye hasz-
nát azoknak a vizsgálati módszereknek, melyekkel
a gyapju értékét leginkább befolyásoló tulajdon-
ságok pontosan megállapíthatók.

- A könyv főbb fejezetei a következők:
1. A gyapju textiltipari feldolgozása.
 2. A sortimentumok százalékos mennyiségének meghatározása.
 3. A szálfínomság meghatározása.
 4. A szilárdság és nyújthatóság megállapítása.
 5. A rendement.
 6. A gyapjuszolgáltatóképesség megállapítása.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd.
szakkönyvkereskedésétől. Budapest,
IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására** a

Brazay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésesben, katonai, polgári, és versenyistállóban. Kapható: gyógytár, drogeria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN czégnél, **BUDAPESTEN**
1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24 korona.**

Legolcsóbb szakkönyvek!!

Pataki Béla: A méhészet vezérelvei. Ára: 30 f.

Pállkás Béla: A szőlő ellenségei. Ára: 30 f.

Szász János: Utmutató a gyümölcsfenyészésről és a fák neveléséről. Ára: 30 f.

A három füzetet együttvéve **90 fillér** előleges beküldése ellenében bérmentesen szállítjuk.

"PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

Kállai Lajos motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz., régi házszám: VI., Gyár-utca 50.,

a leghíresebb **benzinlocomobil csöplőkészletek** kaphatók.

Teljes jótállás kitűnő cséplésért

Ezen motorokat minden garda hatóság engedély nélkül maga kezelheti szalmafeldolgozó házak között is.

Kállai Lajos motorcséplőkészlettel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: **Háro Kemény József, Luránai Maros-Nemzet, Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urak Nagyenyed stb. Olcsó árak részlete.** Árjaryzék ingyen.

Különleges hatású serumok

Sertés-pestis ellen (polyvalens sertés-pestis-Dr. Wassermann tanár, tükös tanácsos és Dr. Oesterlag tanár után).
Borjú-tyúfű ellen (serum a másodfertőzés ellen sertés-pestis-bacillusal).
Baromfi-kolera ellen (polyvalens baromfi-kolera ellen).
Borjú-tyúfű ellen (polyvalens borjú-tyúfű-savó).

Biztosan ható **pusztító szerek** **patkányok legerek** ellen (Egér bagymész (typhus) bacillus) (Morratin)

Pharm. Institut Ludwig Wilhelm Gans, Frankfurt a M.
Vezérbeszélő Ausztria-Magyarország részére:
SCHOBER RUDOLF, Wien, III., Löwengasse 24.

Motorok, Automobilok, Motorfűrészek, Motorcséplők, Szivógázmotorok.

Elsőrendű gyártmány. Legmesszebbmenő jótállás.

KELLNER és SCHANZER
BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 18. SZÁM.

Szivógázmotorok. Eredeti „BENZ” gyártmány, legolcsóbb és leghatásosabb szivógázmotorok és **benzinlocomobilok** malom ipar és gazdasági célokra.

Minden nagyszabású géppel azonnal szállítható. A legolcsóbb árakban.

Vezérbeszélők:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-korut 18.
Költségvetéssel készséggel szolgálunk.
Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

PÉNZ

Olcsó törlesztéses- és váltókölcsönöket pénzügyintézetnél gyorsan lebonyolítunk.

Nagyobb birtokot és erdőt keresünk sürgős megvételre.

Ügynökök díjaztatnak. Válaszbélyeg.

Neuschlosz Testvérek

törvényszéki legbejegyzett czég

Budapest, Szatmár,
Andrássy-ut 15., I. em. Deák-tér 7. sz., I. em.

Telefon: 94-53. (interurbán.) Telefon: 18. sz. (interurbán.)

Mindenemű gazdasági czikkek beszerzési forrása.

Életbe lépett az ÚJ CSELEDTÖRVÉNY

mely a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szól.

Jegyzetekkel és magyarázatokkal ellátta: **Dr. VANTSÓ GYULA.**

Második, A végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás.

Ára füzve **2 kor., kötve 2 kor. 60 fillér.**

Megrendelésnél sziveskedjék postautalványon **2 korona 10 fillért,** illetve **2 korona 70 fillért** előre beküldeni, hogy a törvényt azonnal bérmentve megküldhessük.

Az új cselédtörvény a cselédlakások építéséről, illetve megfelelő átalakításáról is intézkedik, fontos tehát minden gazdára nézve a következő szakmunka beszerzése:

Gazdasági munkás- és cselédlakások

Összeállította: A magy. kir. földművelésügyi miniszterium gazdasági műszaki hivatala az O.M.G.E. közreműködésével.

Tartalmaz 50 épülettervet, minden tervhez teljes költségvetést és építőanyag előírányzatot.

A mű 3 részből áll. Az első a cselédházak terveit, a második a vándormunkások tanyáit, a harmadik rész a cselédházakhoz szükséges mosó- és sütőházak, ólak és árnyékszékterveit foglalja magában.

Bolti ára 10.- korona.

"PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-uton, a vasutállomással szemben.

Hirdetések felvételnek a „Köztelek”
kiadóhivatalában
Budapest, Üllői-ut 25

Just E. A. & Co Wien XII/2 ajánlják valódi természetes nyers vazelinjüket, mint **patakenőcsöt.**

1880 óta a legnagyobb istállóban, a volt bécsi közúti vasútnál, cs. és kir. postaiállókban állami mentelepeken és katonai istállóknak kipróbálva. Postacsomag 4 kiló nettó **5 korona.** Ingyenes postaszállítás és csomagolással. Természetes nyers vazelin ruggyantával a legjobb, **vizmentessé tevő bürkenőcs** vadász-csizmák, sárvédőbőrök, koc-itétőzetek stb. részére. Postacsomag 4 kiló nettó **5 kor. 30 fill.** Ingyenes postaszállítás és csomagolással. Nagyban való bevásárlásra külön árak. 6*16

GYAPJUT

WERMER F

BUDAPEST,
VI., Vörösmarty-utca 36.

Berlin-Wilmersdorf,

:: Kaiser Allee 203 ::

Budapesti Interurb.

Telefon 89-18. sz.

1908. évi termést a szokásos nyírási időben szállítva, szerződésileg a legnagyobb árral, igényelt magasságu foglaló lefektetése mellett, az uradalmon átveve, átvételkor kifizetve, közvetlen külföldi gyárak részére vásárol

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, (Külső-Váci-ut)

Csáklya-utca 3. sz. alatt.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár. :: Szpecial gépgyár.

Szeszgyárak berendezésére: Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító, és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átalakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Mindenemü pálinkafőzőkészülékek, gyümölcs, törköly, borseprő stb. égetésére. Csefréző eljárás a SOMLÓ-féle szabadalom szerint, melylyel a legmagasabb szesznyeredék érhető el. (Kukoriczánál 38 liter %-ig.) :::: Tervekkel és költségvetésekkel készségesen szolgálunk.

Nemzetközi szeszértékesítő és erjesztő iparkiallítás. Bécs, 1904. Nagy állami érem. Legmagasabb kitüntetés.

REICHEL ÉS HEISZLER

vegyipari gépgyára.

rézaru-, gőzkazányár és fémöntöde.

:: Budapest, X. ker., Noszlopy-utca 1. szám. ::

Magyarország legrégebb speciális gyára, mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzdek, finomítók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb felhasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatolása és pótlása szakavatott közlegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések díjtalanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitűnő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, díszoklevél.

Legolcsóbb
és legjobb

természetes trágya

a Budapest székesfővárosi szemétfuvarozási és feldolgozási r.-t. szentlőrinczi telepén előállított

Cséry-féle szemétrágya

A válogatott és rostált organikus anyagokkal bővelkedő szemét hosszantartó komposztírozásnak és érésnek vetetik alá. Teljesen helyettesíti az istállótrágyát, kitűnő talajkötő és talajjavító.

Kizárólagos képviselők: **BAYERTHAL és LEVY** Budapest, V., Bálvány-u. 26.

Ellenőrző levelek, vegyelemzések, ismertető füzetek stb. rendelkezésre állnak.